

VESTNIK

GLASILO DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

LJUBLJANA, JUNIJ–JULIJ 2011 – Št. 89–90

Pozdravni govor predsednika Republike Slovenije dr. Danila Türka na osrednji prireditvi ob 70. obletnici izгона Slovencev in 20. obletnici delovanja DIS

Drage udeležence in udeleženci današnje prireditve ob 70. obletnici izгона Slovencev in 20. obletnici ustanovitve Društva izgnancev Slovenije 1941-1945, državljanke in državljani Republike Slovenije, spoštovani visoki gostje, dragi prijatelji, ki ste prišli iz številnih evropskih držav na to pomembno simbolično prireditev,

v veliko čast si štejem, da ste me povabili, da vam danes spregovorim kot pokrovitelj te prireditve. Gre za pomemben spomin, ki ga moramo gojiti, ki ga moramo negovati in ki je letos povezan z dvema okroglima obletnicama. Letos, prav ta čas, ko praznujemo 20. obletnico ustanovitve Društva izgnancev Slovenije 1941-1945, smo že vstopili v čas praznovanja 20. obletnice naše neodvisne, suverene države Republike Slovenije.

Vsi, ki smo tu, smo ponosni na našo domovino, na našo neodvisno Republiko Slovenijo. Vsi, ki smo tu, se zavedamo njenih zgodovinskih korenin. Zavedamo se, kako pomemben del naše zgodovine sega v čas druge svetovne vojne. Zavedamo pa se tudi, da noben razvoj ne gre brez težav. In če v času 20. obletnice Republike Slovenije veliko govorimo o težavah, o tem, kako moramo kaj spremeniti, potem hkrati vemo, da te težave niso pretirano velike, da smo sposobni premagati vse probleme, ki stojijo na naši poti, in da smo sposobni odpraviti številne pomanjkljivosti, ki so nastale v času, odkar je Slovenija neodvisna država.

Naš proces tranzicije se bliža koncu. Bližamo se novi fazi našega razvoja. In v tem času, ko se končuje naša tranzicija, moramo skrbno pregledati vse tisto, kar se je v njej nabralo slabega, in to odpraviti – vse oblike korupcije, vse oblike nespoštovanja preteklosti, vse oblike nespoštovanja našega pravosodja in pravne države, vse tisto, kar zavira naš razvoj. Zato 20. obletnica nastanka Republike Slovenije ne more biti brez naše nove zaveze k močnejši volji, večji odločnosti in boljši povezanosti, da vsi skupaj odpravimo, kar je slabega, in da vsi skupaj stopimo na pot boljšega, na pot tistega, kar nam bo zagotavljalo prihodnost.

Ko tako ob 20. obletnici slovenske državnosti razmišljamo o naših zgodovinskih koreninah, vemo, da je velik del naše zgodovine tesno povezan z vsem, kar je nastalo med tragedijo II. svetovne vojne. Prav letos mineva 70 let, odkar je II. svetovna vojna posegla tudi na ozemlje Slovenije. Ta poseg je bil izjemno boleč in usoden. Državno ozemlje današnje Republike Slovenije je bilo razkosano. To ni bila navadna tuja vojaška okupacija, tisto, kar poznamo v mednarodnem pravu kot nekaj začasnega, ko tuja vojska zasede ozemlje, ga začasno upravlja in ga potem – pošteno, tako rekoč – izroči nazaj nosilcu suverenosti.

Napad na te kraje je bil zasnovan popolnoma drugače. Bil je zasnovan z namenom, z načrtom popolnoma spremeniti geografijo Evrope, z namenom uničiti slovenski narod. Del tega uničevalnega načrta je bilo tudi množično izseljevanje, množični izgon ljudi z domov v različnih delih današnje Republike Slovenije. Slovenija je bila razkosana in njena ozemlja so bila protipravno priključena imperialni Italiji, nacistični Nemčiji, Madžarski in Hrvaški.

Ta načrt priključitve ozemelj in izгона prebivalstva je bil načrt uničevanja. Z ozemlja Slovenije je bilo izgnanih 63.000 ljudi. Okrog 18.000 se jih je uspelo izogniti nasilnemu izgonu. Številni so umrli v tujini. Mnogi, ki so preživeli, so se vrnili oslabiljenega zdravja, prikrajšani za izobraževanje, prikrajšani za premoženje, prikrajšani za svoj normalni razvoj. Tako globoke travme ostanejo v spominu za vedno in tako globoke travme ostanejo v spominu naroda kot celote.

Danes se spominjamo vsega tega travmatičnega obdobja tudi zato, ker vemo, da je bil slovenski narod sposoben oblikovati odločen upor zoper te uničevalne

načrte. Letos obeležujemo tudi 70. obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda, nadstrankarske povezovalne organizacije, ki je uspela organizirati oboroženi odpor slovenskega naroda v učinkovito gibanje, ki je postavilo slovenski narod med tiste narode, ki so bili zmagoviti in pravični narodi II. svetovne vojne. Ne smemo pozabiti – med II. svetovno vojno je bil zaradi odpora in Osvobodilne fronte slovenski narod na pravični strani, ki je bila naposled tudi zmagovita stran II. svetovne vojne.

To je spomin, ki ga imamo in ki ga moramo ohraniti. Ohraniti ga moramo zaradi veliko razlogov. Vedeti moramo tudi to, da je vse, kar je pozitivnega nastalo v Evropi in v svetu po II. svetovni vojni, nastalo zaradi uspešnega boja, zaradi zmage nad nacizmom in fašizmom. Tudi Evropske unije, tiste organizacije, v katero smo se vključili mnogo kasneje, leta 2004, in v kateri vidimo svojo prihodnost za naslednja desetletja in stoletja, ne bi bilo, če ne bi bilo zmage nad nacizmom in fašizmom. Zato razni poskusi relativizirati pomen, zgodovinsko odločilnost zmage nad nacizmom in

fašizmom, ne morejo biti sprejemljivi in ne morejo uspeti.

Danes moramo to vedeti in ob 70. obletnici posega II. svetovne vojne na naše ozemlje se moramo tega spomniti. Spomniti se moramo tudi, da je ta zgodovina tako močno zaznamovala našo današnjost, da bomo lahko s tem spominom in s ponosom, ki ga ta spomin nosi s seboj, oblikovali tudi dobro prihodnost. Ta naša prihodnost bo evropska in bo povezana z naprednimi pozitivnimi tendencami v svetovnem razvoju. In ravno tako, kot bo evropska in svetovna, bo tudi naša. Kajti slovenski narod je z zmago nad nacizmom in fašizmom stopil za vse nadaljevanje zgodovine med tiste narode, ki so napredni del sveta.

S tem občutkom, s tem spominom in s samozavestjo, ki nam jo daje današnja obletnica, vas pozdravljam. Želim vam prijeten dan. Želim vam dobrega zdravja in dobrega počutja v prihodnosti. In zagotavljam vam, Slovenija je danes sposobna premagati težave, ki so pred nami, in je sposobna oblikovati dobro prihodnost. Hvala lepa in še enkrat srečno!

Na osrednji prireditvi ob 70. obletnici izгона in 20. obletnici delovanja DIS v Brestanici se je zbralo več kot 4000 udeležencev. V prvi vrsti od leve proti desni: predsednik slovaškega društva dr. Juraj Drotár, poljskega društva Józef Sowa, češkega društva Jiri Prokop, predsednik ZB Janez Stanovnik, predsednik RS dr. Danilo Türk, predsednica DIS Ivica Žnidaršič, generalmajor Ladislav Lipič, poslanec DZ mag. Andrej Vizjak, poslanec DZ mag. Franc Žnidaršič s soprogo Danuško. (Foto: Jože Čurin)

Iz govora Ivice Žnidaršič, predsednice DIS: »Pogum je združevati sile za mirno sožitje med narodi in prizadevati si za mir zaradi življenja«

Ni naključje, da smo tukaj zbrani v tako velikem številu, v teh nekdanjih grajskih hlevih in konjušnicah, ki so bili za več kot 63.000 Slovencev prvo taborišče za izgon iz domovine, **tudi sama sem bila tukaj na poti v izgnanstvo kot 7-letni otrok**, kot je usoda izgnanstva v teh hlevih doživljalo več kot 20.000 slovenskih otrok.

Še po 70 letih izgnanstva nas povezuje spomin na tisti čas groze, čas trpljenja in muk po izgnanskih taboriščih pa tudi v begunstvu.

Smo žive priče prvih množičnih žrtev fašizma in nacizma, ki so nas s 140 vlakovnimi transporti vozili kot živino na tuje, nas zaprli v izgnanska taborišča in imeli za sužnje. Vlaki z izgnanimi Slovenci so vozili tudi v Italijo, na Madžarsko, v Srbijo, na Hrvaško in druge kraje nekdanje Jugoslavije. Izgnani so bili tudi Slovenci iz avstrijske Koroške.

Vsak je tisti čas doživljal po svoje in tudi posledice se kažejo pri vsakem drugače. **Vsi pa nosimo težo spominov in posledic.**

Ko je sedaj toliko pozornosti namenjene odkrivanju posmrtnih ostankov vseh mogočih narodov, ki so bežali preko Slovenije na zahod po drugi svetovni vojni, upravičeno pričakujemo, **da bo kdo kdaj vsaj omenil, ali se vprašal, kje so grobovi slovenskih izgancev, naših staršev širom po Evropi in po krajih nekdanje Jugoslavije.** Tudi ti imajo pravico do groba.

Ljudje v grobovih ne morejo nič storiti, da se to, kar smo mi doživljali, ne bi več dogajalo, zato smo tisti, ki smo še živi, dolžni povzdigniti glas za preprečevanje nasilja vseh vrst in za mirno sožitje med narodi.

Na svetu se krepijo rasni in verski predsodki

Človeštvo se je premalo naučilo iz strahot druge svetovne vojne.

Pojavljajo se nove fašistične in nacistične organizacije.

Danes se zaradi medijske tehnologije te ideje hitro širijo. In če v neki evropski državi na volitvah nacistična stranka dobi skoraj večino glasov, bi moralo zaskrbeti ne le Evropo, ampak ves miroljubni svet.

Prvi evropski kongres izgancev in beguncev ter Mednarodno konferenco o skrbi za žrtve fašizma in nacizma smo organizirali zato, da smo skupno s sorodnimi društvi in organizacijami iz Evrope opozorili predsednike evropskih držav, Evropsko unijo, predsednika Sveta Evrope in Organizacijo združenih narodov, naj več storijo za preprečevanje nastajanja novih fašističnih in nacističnih organizacij ter posvetijo večjo skrb žrtvam druge svetovne vojne in naj ne dovolijo spreminjanja zgodovine.

Ob tem smo jih opozorili tudi na neurešene sklepe mirovnih in reparacijskih konferenc, da morajo naslednice agresorskih držav v drugi svetovni vojni poravnati vojno škodo.

Odmevi na prvi evropski kongres izgancev in beguncev je bil večji, kot smo pričakovali. O tem smo v Vestnikih že poročali.

Kaj smo počeli v teh 20 letih

Društvo izgancev Slovenije 1941–1945 je bilo ustanovljeno 9. junija 1991. leta.

Dopolnjevali smo zgodovinska dejstva o izgonu Slovencev. Novejša zgodovina je popolnoma prezrla izgon Slovencev z ozemlja, ki so ga okupirali Madžari, ni bilo nič zapisanega o izgonu Slovencev z dela Kozjanskega, prezrt je bil podatek o izgonu več kot 20.000 slovenskih otrok, premalo se ve o prisilnem delu Slovencev in njihovem življenju v izgnanskih taboriščih.

Zbrali smo in izdali v knjigah spomine in pričevanja številnih izgancev, beguncev in prisilnih delavcev, prirejali smo razstave, skrbeli za muzejske zbirke, organizirali pohode ob nemško-italijanski in NDH-okupacijski meji in prirejali seminarje za profesorje zgodovine na osnovnih in srednjih šolah. Izdajamo svoje glasilo Vestnik, ki je doslej izšlo v 88 številkah in pomeni najboljšo kroniko naše celotne dejavnosti.

Kot spominski objekt obnavljamo del tega zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici, ki ga ne bi bilo več, če ne bi s prispevki članstva popolnoma obnovili strehe, s pomočjo Ministrstva za kulturo RS in nekaterih občin pa tudi fasado. Čaka nas obnova še zgornjih prostorov.

Zelo si tudi prizadevamo, da bi v obnovljenem rajhenburškem gradu razširili Muzej slovenskih izgancev v evropski muzej žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945.

Poleg ohranjanja aktivnega zgodovinskega spomina smo si aktivno prizadevali za popravilo krivic in uveljavitev statusa žrtev vojnega nasilja in dosego vojne odškodnine.

Bili smo prvi, ki smo v javnosti sprožili vprašanje vojne odškodnine. Bili smo prvi, ki smo ta problem tudi strokovno utemeljili in dokazali, da smo upravičeni do statusa žrtve vojnega nasilja. Za potrebe državnih organov smo zbrali vse podatke, potrebne pri odločanju za uveljavitev pravic tudi civilnih žrtev vojnega nasilja. Zbrali smo vse zakone in pravilnike o popisih in ocenitvah vojne škode fizičnih oseb in družbenega premoženja, ki jih je leta 1945 in 1946 sprejela nekdanja Jugoslavija. Zbrali smo podatke o škodi, ki so jo v Sloveniji povzročili okupatorji, in tudi natančne podatke, kakšno ocenitev škode je nekdanja Jugoslavija predložila na mirovnih in reparacijskih konferencah, kaj ji

je bilo odobreno in koliko odškodnine je dobila. Poleg knjige o tem sem za Medresorsko komisijo vlade RS za obravnavo vprašanj vojne škode pripravila še obširen elaborat s podatki o vojni škodi, ki so jo povzročili okupatorji v Sloveniji. To ogromno delo smo opravili namesto vladnih organov in številnih inštitutov, ki jih vlada financira, društvo pa vseh 20 let za to ni imelo nobenega zaposlenega.

Tedaj skoraj nihče ni verjel, da bomo po 50 letih kaj dosegli.

Šlo je počasi, ni nam bilo lahko, bili smo osamljeni, ko smo zbirali zgodovinska in pravna dejstva in dokazovali pravice; **napisati je bilo treba na tisoče strani pisem, peticij, protestov, zahtev in oblikovati številne predloge za sprejemanje zakonov za uveljavitev pravic civilnih žrtev vojnega nasilja.**

Medtem so se menjavale vlade in sestavi parlamenta. Vsaki vladni garnituri je bilo potrebno znova in znova razlagati naše zahteve in posredovati številna gradiva.

Veliko je bilo dopisovanja tudi z nemškim parlamentom, nemškimi kanclerji in nemško vlado. Vsi nemški uradi so odgovarjali, naj se obrnemo na svojo državo.

Z velikimi naporii smo dosegli, da je bil oktobra 1995. leta sprejet zakon o žrtvah vojnega nasilja in uveljavljeno posebno zdravstveno, socialno in pokojninsko varstvo in skromne rente in leta 2001 Zakon o skladu za poplačilo odškodnin žrtvam vojnega in povojnega nasilja za fizično in psihično trpljenje.

Odškodnine za prisilno delo

Sami, brez pomoči države, smo uspeli, da je po nemškem zakonu prejelo odškodnine za prisilno delo 10.910 Slovencev, ki so skupno prejeli 30.600.000 evrov, po avstrijskem zakonu pa 2395 Slovencev v skupnem znesku 5.562.282 evrov.

Da nam je uspelo za slovenske izgance uveljaviti odškodnine za prisilno delo po nemškem in avstrijskem zakonu, čeprav v njih Slovenci nismo bili navedeni, se danes javno zahvaljujemo dolgoletnemu predsedniku Mednarodnega komiteja Rdečega križa **Corneliju Sommarugi**, direktorju IOM **Dirku De Winterju**, direktorju Mednarodne poizvedovalne službe **Charlesu Biedermannu**, direktorju Avstrijskega sklada za spravo, mir in sodelovanje **dr. Ludwigu Steinerju** in odvetniški skupini v Londonu, humanistu **Martinu Deju**, ki je junija 2000 ob sprejemu nemškega zakona Spomin, odgovornost, prihodnost brezplačno vložila v nemški parlament zahteve slovenskih izgancev, ker tedanja slovenska vlada zahtev slovenskih prisilnih delavcev za nemški zakon ni predlagala.

Župan mesta Rudolstadt Jörg Reichel izroča predsednici DIS plaketo za državljanski pogum (4. 6. 2011)

Še vedno pa je ostalo odprto in nerešeno vprašanje odškodnin za premoženje. Društvo izgancev Slovenije 1941–1945 je leta 2008 aktivno sodelovalo pri sestavi prvega predloga zakona o povračilu gmotne vojne škode, potem so bile volitve, sledila sta nova vlada in nov državni zbor in sprejemanje tega zakona je zopet zastalo.

70-letni jubilej našega izгона in 20-letno delo našega društva naj bo primerna priložnost za zahtevo, da naj vlada RS končno naredi potreben diplomatski napor za izterjavo vojne škode od Nemčije.

Bili smo tudi presenečeni, da Državni zbor RS 21. septembra 2010 ni sprejel predloga poslanca mag. Franca Žnidaršiča, naj vlada pripravi poročilo, ali je sploh kaj storila glede izterjave vojne škode.

To kaže, kako del zgodovine o izgonu Slovencev še ni prišel v zavest dela slovenske politike in kako veliko je nepoznavanje trpljenja zaradi izgnanstva.

Naj zaključim z mislijo: slovenski izgnanci znajo ceniti življenje, združujeta nas solidarnost in vse večja medsebojna pomoč.

Združeni smo v skrbi za naše pravice, da ne bi nobeni vladi prihajalo na misel, da bi nam jih odvzela, ampak naj nam zagotovijo tudi odškodnino za izgubljeno premoženje.

Želim prijetno druženje danes in tudi na drugih prireditvah, povezanih z dnem izgancev, ki ga vsako leto obeležujemo 7. junija.

Predsednik RS dr. Danilo Türk in predsednica DIS Ivice Žnidaršič z gosti iz evropskih sorodnih društev (4. 6. 2011)

O osrednji prireditvi ob 70. obletnici izгона Slovencev v Brestanici

Prireditev je organiziralo Društvo izgancev Slovenije 1941–1945 pri grajskih hlevih, največjem zbirnem taborišču za izgon Slovencev v Brestanici. Pokrovitelj prireditve je bil predsednik RS **dr. Danilo Türk**, ki je imel tudi pozdravni govor. Predsednica DIS **Ivice Žnidaršič** pa je v daljšem govoru opisala tudi 20-letno dejavnost DIS in precejšen del njenega govora objavljamo.

Prireditev je spremljal kulturni program.

Iz Krajevnih in Območnih organizacij DIS je prišlo na prireditev več kot 4000 udeležencev.

Poleg gostov iz Slovenije so se prireditve udeležili tudi predstavniki sorodnih društev v Evropi, in sicer iz Češke, Slovaške, Poljske, Ukrajine, Rusije, Avstrije, Hrvaške, Srbije in Nemčije.

Na prireditev so prišli tudi predstavniki veleposlaništev Poljske, Češke, Srbije, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine.

Pozdravni govori predstavnikov sorodnih društev iz evropskih držav

Pozdravne besede župana mesta Rudolstadt Jörga Reichla

Spoštovani gospod predsednik dr. Danilo Türk, spoštovana predsednica Ivica Žnidaršič, spoštovani člani društva izgnanih Slovencev, dragi slovenski prijatelji, spoštovane dame in gospodje,

v imenu naše delegacije in vseh meščanov mesta Rudolstadt se vam zahvaljujem za veliko čast, da ste nas povabili na to prireditev v Brestanico, da bi skupaj obeležili 70. letnico izгона in 20-letni jubilej obstoja Društva izgnanih Slovencev. **Radi smo tukaj, ker vemo, kako pomembna je udeležba naših zastopnikov iz Nemčije na teh srečanjih za spravo obeh narodov.**

Prav tako vam želimo ob tej priložnosti čestitati za 20-letnico neodvisnosti Slovenije, ki bo v nekaj dneh. Pot, ki sta jo vaša država in vaše društvo v zadnjih 20 letih prehodila, kakor sedaj vstop v Evropsko unijo, dajeta pogum in optimističen pogled na prihodnost.

Spoštovane dame in gospodje,

zastopniki našega mesta, jaz kot župan, se nismo prvič odzvali vašemu povabilu, da se skupaj z vami spomnimo usode vseh tistih Slovencev, ki so bili izgnani, delali prisilna dela in v tujini celo pustili svoje življenje.

Čas, ko je nemški nacionalizem nad Evropo prinesel vojno in uničenje, smrt in izgnanstvo, nam je še danes v spominu na žrtve in njihove svojce posebna obveza, da poskrbimo za blažitev škode.

S svojim pogumnim delovanjem je Društvo izgnancev Slovenije dalo konkreten prispevek k spravi in miroljubnemu sporazumevanju med narodi v okviru združene Evrope. Na poseben način je opozorilo na zgodovino izgnanstva in prisilnega dela v času nacionalsocializma in odločno prispevalo k obdelavi teh dogodkov v Rudolstadt. Tako je postalo mogoče, da je ostal živ spomin na te dogodke in da se kot opomin prenese na mlajše generacije.

Za zaključek bi želel podati besede Friedricha Schillerja, ki je v svoji znani drami „Wilhelm Tell“ rekel:

Staro pada, čas se spreminja, in novo življenje cveti iz ruševin.

Sedaj vam lahko, spoštovana gospa predsednica Ivica Žnidaršič, uradno predam **Odliko za državljanski pogum.**

Iz govora Jiřija Prokopa, predsednika Društva Krog državljanov Češke republike, izgnanih leta 1938 z obmejnih ozemelj

„Spoštovani gospod predsednik RS, spoštovana predsednica DIS, spoštovane dame in gospodje.

Zelo sem vesel, da smo se zopet srečali in da bomo obiskali razstavo, za pripravo katere sta najbolj zaslužna Društvo izgnancev Slovenije in predsednica. Razstava predstavlja prvi korak za razširitev Muzeja na na gradu Rajhenburg tudi s prikazom nasilja nad drugimi slovanskimi narodi.

Društvu izgnancev Slovenije želim veliko uspehov pri nadaljnjih dejavnostih in se vam še enkrat iskreno zahvaljujem za povabilo.«

Velika udeležba na proslavi. Mnogi so pohvalili razstavo evropskih zastav in praporščake, ki so bili dobro vidni.

Iz govora Józefa Sowe, predsednika Združenja Poljakov, oškodovanih s strani III. rajha, na prireditvi v Brestanici

Prisrčno pozdravljam zbrane goste, predsednika RS Danila Türka, predsednico DIS Ivico Žnidaršič, člane delegacij in vse prisotne. Zelo sem vesel, da sem lahko tukaj z vami in že tretjič imam čast sodelovati z Društvom izgnancev Slovenije na takšni množični prireditvi.

Povabilo predsednice DIS sem sprejel z velikim zadovoljstvom. Vaša predsednica je vložila veliko truda in napora v razvoj vašega častnega društva. Slovenija in Poljska sta zasloveli v celi Evropi še posebej potem, ko je bil ustanovljen Mednarodni odbor izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma, katerega predsednica je prof. Ivica Žnidaršič, kar je tudi zasluga vaše predsednice. To dokazujejo zastave vseh sodelujočih držav, ki jih tukaj danes vidite. Jaz sem eden od podpredsednikov Mednarodnega odbora, zato vidite tukaj tudi poljsko zastavo.

Zelo skrbimo za dobre medčloveške odnose med evropskimi člani. Sedaj smo skupaj člani Evropske unije. Spomnimo se pa tudi časov 2. svetovne vojne. Takrat je izgubilo življenje veliko milijonov ljudi iz vseh držav. Veliko evropskih narodov je bilo preganjanih in je utrpelo veliko škodo.

Predsednik poljskega društva Józef Sowa je zaprosil predsednika RS dr. Danila Türka, da skupaj podelita medalje in priznanja Ivici Žnidaršič, Zdenki Kaplan, Albinu Pražnikarju in Janezu Komljancu.

Danes v Sloveniji obhajate 20. obletnico ustanovitve Društva izgnancev Slovenije.

Mi Poljaki smo pa letos praznovali 22. obletnico Združenja Poljakov, oškodovanih s strani III. rajha. Poljska je praznovala tudi 93. obletnico osamosvojitve in sedaj se lahko veselimo življenja v svobodni Evropi.

Vsi bi morali zelo ceniti zasluge gospe Žnidaršič. Poleg tega, da vodi društvo, izdaja tudi knjige in publikacije o vojni škodi in z zgodovinsko tematiko, ki pripovedujejo o času 2. svetovne vojne. Vsi narodi Evrope, še posebej pa poljski narod, ki šteje preko 42 milijonov prebivalcev, zelo cenimo ta prizadevanja.

V zahvalo in priznanje za utrjevanje zgodovine in osveščanje naroda imam danes čast, da v imenu poljskega naroda in članov našega združenja ter članov Društva vojnih veteranov, podelim gospe Ivici Žnidaršič častno odlikovanje. Prosim gospoda predsednika RS, da skupaj z mano podeli ta častni križ za zasluge predsednici.

Poleg imenovane gospe v društvu aktivno sodelujejo še drugi člani. Tudi nekaterim od njih bom podelil častna priznanja in diplome.

Prosim gospoda predsednika RS dr. Danila Türka, da pristopi in podeli odličje Ivici Žnidaršič in priznanja Zdenki Kaplan, Janezu Komljancu in Albinu Pražnikarju.

Iz govora predsednika slovaškega društva dr. Juraja Drotárja

Dober dan, spoštovani prijatelji! Slovaki, Slovenci, mi smo Slovaki, vi ste Slovaki, vsi smo Slovenci.

Z vlakom sem pripotoval v Maribor, izstopim in vidim: Slovenske železnice, delniška družba. Tudi pri nas so Slovenske železnice.

Dober dan, gospod predsednik, spoštovana predsednica DIS! Lepo se vam zahvaljujem za povabilo na to prireditev. To je zelo žalostna obletnica, ob kateri smo se morali sestati.

Slovaška zveza protifašističnih borcev ima 20.000 članov in 4.500 jih je, ki so se bojevali proti fašizmu, ostali so vdove, vdovci, otroci.

Ko nas sprašujejo, zakaj se spominjamo trpljenja 2. svetovne vojne, odgovarjamo, da zato, ker imamo radi svojo domovino in prihodnost. In ne pozabljamo na pretekle dogodke ter se jih spominjamo, zato da bi generacije, ki pridejo za nami, prav tako ne pozabile na nas.

Zelo spoštujem delo predsednice Ivce Žnidaršič, ki je združila vse protifašistične organizacije na mednarodni ravni, da bi morda ravno z našo dejavnostjo preprečili, da bi se hudo ponovilo. Dejanja, ki so se zgodila v Brestanici, Terezinu, Oswiecimu, kjer so ljudje umirali le zaradi tega, ker so imeli drugačno prepričanje, ker so branili svojo domovino in na njen oltar položili najdragocenejše, kar so imeli: svoje zdravje, svoje življenje.

Dovolite mi, da gospe predsednici DIS podarim šopek cvetja, rdečih in belih nageljnov. Rečeno mi je bilo, da gre za narodne cvetlice. Naj se DIS in Slovenija razvijata tako kot ti cvetovi in naj vonj teh nageljnov spominja na naše skupno prijateljstvo. Hvala!

Iz govora predsednice Ruske zveze žrtev nacizma Galine Tihonovne Bychkove

Galina Tihonovna Bychkova

Najprej bi se želela zahvaliti prof. Ivici Žnidaršič za povabilo na to čudovito srečanje in osrednjo prireditev ob 70. obletnici izгона Slovencev.

Prav tako se želim zahvaliti g. predsedniku RS, ki se je udeležil te prireditve.

Sprejmite srčne pozdrave Ruske zveze nekdanih mladoletnih ujetnikov fašizma.

Smo zadnje priče umiranja milijonov otrok v koncentracijskih taboriščih, getih ter gestapovskih zaporih. Otroci morajo imeti srečno prihodnost, uživati v življenju. Zato si v naši organizaciji želimo, da otrokom podarimo srečo v zameno za našo zlomljeno usodo.

Dragi prijatelji! Gospa predsednica, izražam zelo veliko upanje za nadaljnje sodelovanje ter krepitev naših odnosov za boljše, mirno prihodnost.

Zato želim prof. Ivici Žnidaršič izročiti našo zahvalno diplomu.

nadaljevanje iz prejšnje strani

V zahvalo vaši organizaciji in Vam osebno bi rada podarila tudi knjigo Zakladi ruskih muzejev. Saj največji zaklad so naši ljudje!

Upam na naše sodelovanje ter prijateljstvo! Dobrota in lepota bosta rešili svet!

Iz govora predsednika Ukrajinske zveze žrtev nacizma Markiiiana Demydova

Spoštovani gospod predsednik RS, spoštovana predsednica DIS, spoštovane dame in gospodje!

Prej je bilo povedano tako veliko lepih, dobrih, pametnih besed ter želja, da se kaj več preprosto ne da povedati.

Vendar bi rad v imenu Ukrajinske zveze žrtev nacizma, v kateri je od milijona ljudi ostalo živih samo še 200 tisoč in katero imam čast voditi od leta 1991, ter tudi v svojem imenu pridružil vsem tem besedam, ki so bile danes povedane ob praznovanju teh dveh obletnic.

Markiiian Demydov

V mojem besedilu je prav tako napisano veliko dobrih in pametnih besed, vendar bi se zaradi omejenega časa rad pri tem trenutku ustavil ter vsem samo zaželel dobrega zdravja, sreče, radosti, dobrega razpoloženja in, seveda, da se ne bi nikoli ponovile vojne, nacizem, fašizem ter neonacizem.

Za zaključek pa bi rad predsednici Ivici Žnidaršič izročil priznanje za njeno plemenitost in humanost ter knjigo Kijev. Narava in spomeniki.

Območna organizacija Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 Občin Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica, KO DIS Slovenj Gradec, KO DIS Ravne na Koroškem in Občina Radlje ob Dravi

V A B I M O

na

PRVO SREČANJE KOROŠKIH IZGNANCEV

/Mislinjske, Mežiške in Zg. Dravske doline/

v soboto, 24. septembra 2011, ob 11.00

Prireditve bo v športni dvorani /pri osnovni šoli/ v Radljah ob Dravi. Naj poudarimo, da bodo v tej veliki dvorani stoli z naslonjali in mizami. Dostop v prostor je možen tudi za invalide.

V okviru te prireditve bo na prireditvenem prostoru v petek, 16. septembra, ob 17.00 odprta razstava o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi med drugo svetovno vojno. Razstava bo odprta do 25. septembra 2011.

PROGRAM PRIREDITVE 24. SEPTEMBRA 2011

- Pozdravni govor – župan Občine Radlje ob Dravi, Alan Bukovnik
- Slavnostni govor – predsednica DIS, Ivica Žnidaršič, prof.
- Zaključna misel – predsednik OO DIS Občin Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica, Marijan Špegelj

Pripravljen je tudi bogat kulturni program.

Za vse prisotne bosta na razpolago prehrana in pijača. Za enolončnico – bogač s kruhom in postrežbo je potrebno odšteti 4,50 EUR.

Prednaročila in vse ostale informacije dobite na telefon 041-239-633.

Pričakujemo veliko število udeležencev – članov DIS in svojcev iz 12 koroških občin, kakor tudi iz ostalih OO in KO DIS iz Slovenije.

Združimo moči, dobro voljo in se zberimo na
PRVEM SREČANJU KOROŠKIH IZGNANCEV.

Predsednik OO DIS
– predsednik pripr. odbora
Marijan Špegelj

Obvestilo za izlet v Srbijo 8.–10. septembra 2011

Na podlagi prijav smo oblikovali načrt izleta, in sicer:

- 1. dan** Odhod ob 1. uri iz Ljubljane v Beograd. Celodnevni ogled Beograda, večerja, prenočitev.
- 2. dan** Odhod po zajtrku v Arandelovac. Postanek in ogled. Sledi pot v Lazarevac, Vreoce, Ub in nazaj v Beograd. Večerja in prenočitev. Ta dan lahko po željah spremenimo tako, da bomo prenočili že v Šumadiji in tako imeli več časa za ogled krajev.
- 3. dan** Beograd-Avala-Ljubljana

Cena na osebo je 179,00 €, če bo najmanj 40 potnikov, zato prosimo vse, da ponovno **potrdite prijavo najkasneje do 20. 7. 2011.**

Doplačilo za vstopnine 15,00 € in za enoposteljno sobo 30,00 €.

Želimo, da se še prijavljate, ker je v avtobusu še nekaj prostih mest.

Lepo vas pozdravljamo.

Komisija za stike s kraji izgnanstva
Zdenka Kaplan

VABIMO VAS NA POHOD skozi vasi kozjanskih izgnancev,

posvečen 66. obletnici vrnitve iz izgnanstva,

v SOBOTO 3. 9. 2011

Zbirno mesto je pri Motelu Ribnik v Kozjem ob 8. uri, od koder bo pohodnike avtobus odpeljal v Zagorje pri Lesičnem.

Pričetek pohoda ob 9. uri pri kapelici (Tovornik), nadaljevali bomo preko Topolovega, kraja, kjer je bila zajeta Tončka Čeč.

Pohod se bo nadaljeval do spomenika NOB v Lesičnem, kjer bomo predvidoma ob 11. uri. Pot bo nato peljala na VINO goro do lovskega doma, kjer bo krajši počitek z okrepčilom. Pri lovskem domu se lahko pridružijo tisti, ki bi jim bila celotna pot prenaporna.

Končna postaja bo v Kozjem okoli 14. do 15. ure pri spominskem obeležju, kjer nas bo pozdravil župan Občine Kozje, Dušan Andrej Kocman.

Sledila bo krajša slovesnost.

Po slovesnosti bo družabno srečanje, kjer bodo pohodniki dobili bon za malico.

Lepo vabljeni in lep pozdrav!

Predsednik KO DIS Kozje
Ivan Kunej

Sestanek z lokalnimi predstavniki društev in organizacij v Brestanici

Predsednica DIS je 1. aprila 2011 sklicala v Brestanici predstavnike KO DIS Brestanica in Krško, predstavnike gasilcev, Rdečega križa, vodstvo Evrosada, predstavnike kulturnega društva in druge, ki naj bi pomagali pri ureditvi prireditvenega prostora za osrednjo

prireditve ob 70. obletnici izгона in 20. obletnici delovanja DIS.

Izrazila je pričakovanje, da bodo pri tehničnih delih pomagali krajevni prostovoljci in aktivisti KO DIS.

Na sestanku so bile dogovorjene naloge tudi glede ureditve prometa.

Seja Izvršnega odbora Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945

Seja Izvršnega odbora Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 je bila **5. maja 2011** in obravnavali so naslednje točke dnevnega reda:

1. Pregled sklepov prejšnje seje IO DIS
2. Zaključne priprave na osrednjo prireditve ob 70. obletnici izгона Slovencev in 20-letnem delovanju DIS
3. Informacija o pripravi razstave o 20-letnem delovanju Društva izgnancev Slovenije 1941–1945
4. Problematika nadaljnje obnove zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici
5. Okvirni program za delo Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 v letu 2012
6. Informacija o poteku občnih zborov Krajevnih in Območnih organizacij DIS
7. Tekoče naloge in razno

Seja Izvršnega odbora Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945

Seja Izvršnega odbora DIS je sklicana za **14. julij 2011** in obravnavali bodo naslednje točke dnevnega reda:

1. Pregled sklepov prejšnje seje IO DIS
2. Prijava na razpis EU »Evropa za državljane« s projektom nadaljnje obnove zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici
3. Nagrajeni učenci na tekmovanju DIS v pisanju sestavkov o izgonu Slovencev ob 70. obletnici izгона in 20-letnem delovanju DIS
4. Priprava gradiva in sklic redne seje Skupščine DIS
5. Izlet v kraje izgnanstva v Srbijo
6. Vestnik DIS št. 89/90
7. Razno

POHOD OB NEMŠKO-ITALIJANSKI OKUPACIJSKI MEJI OD TELČ DO BUČKE

V SOBOTO 9. JULIJA 2011

Začetek iz Telč ob 8. uri

Zaključek pohoda, ki ga organizira Krajevna organizacija DIS Bučka, ob 11. uri pri Kulturnem domu na Bučki.

Vabljeni v čimvečjem številu.

Vse podrobne informacije dobite na telefon
07 309 1040 ali 031 462 821.

Predsednica KO DIS Bučka
Silva Marjetič

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Srečanje izgnancev osmih KO DIS Gorenjske

Srečanje članov osmih KO DIS Gorenjske je bilo v Škofji Loki 17. 6. 2011. Udeležba je bila velika.

V lepem in toplem popoldnevu je bilo 17. junija 2011 organizirano 11. srečanje gorenjskih izgnancev, ki ga je pripravila **KO DIS Škofja Loka**. Srečanja so se udeležili izgnanci, njihovi svojci in prijatelji iz osmih gorenjskih KO DIS.

Na začetku je vse pozdravila v. d. predsednice DIS Škofja Loka, **Jožica Kovič**, ki je poudarila, da je to srečanje tudi spomin na 70. obletnico izгона Slovencev, 66. obletnico vrnitve izgnancev na izropane in porušene domove ter 20. obletnico delovanja Društva izgnancev Slovenije. Zaželela jim je prijetno druženje v tem lepem tisočletnem mestu Škofja Loka.

Počaščeni smo bili, da smo lahko na srečanju pozdravili tudi gosta, **Ivico Žnidaršič**, predsednika DIS, ki ji gre velika zahvala za prizadevanje in požrtvovalno delo, in **mag. Franca Žnidaršiča**, poslanca državnega zbora, ki je tudi velik borec za pravice izgnancev.

Slavnostni govornik je bil župan Občine Škofja Loka in pokrovitelj srečanja mag. Miha Ješe. Poudaril je, da so današnji udeleženci zreli in preizkušeni ljudje, ki jih je okupator takrat večinoma še v otroških letih pregnal iz domovine. Mnogi med njimi so se rodili v tujini. Taka srečanja so potrebna in je treba pisati in govoriti o njih, da bi tudi mladi poskušali razumeti bolečino ob izgubi varnega doma in lepega otroštva.

Član našega odbora DIS, **Vinko Markelj**, je v svojem govoru osvetlil čas izgnanstva v Škofji Loki in delovanje KO DIS Škofja Loka. Predsednica DIS Ivica

Žnidaršič in poslanec Franc Žnidaršič sta v svojih pozdravnih govorih opozorila na že izbranjene pravice izgnancev, med drugim tudi na odškodnino za prisilno delo, ki jo je prejelo prek deset tisoč slovenskih izgnancev. Boriti se je treba tudi za povrnitev materialne vojne škode. »Dokler bomo živi, bomo morali biti povezani, tudi zato, da ne bi nobeni vladi nikoli prišlo na misel, da nam bi vzela, kar smo si izborili.«

Na srečanju smo se spomnili na dolgoletnega umrlega predsednika Škofja Loka, **Andreja Franka**, ki je bil do smrti predan društvu (umrl je 1. 2. 2011). Že v lanskem letu je pričel z aktivnostmi v zvezi s tem srečanjem, toda kruta smrt mu je preprečila, da bi nadaljeval delo. Prav zaradi tega in v njegov spomin smo nadaljevali s pripravi za srečanje. Predsednica DIS Ivica Žnidaršič je izročila posmrtno priznanje ženi pokojnega predsednika, **Mari Franko**.

Vsem gostom in predsednikom KO DIS gorenjskih občin smo izročili spominska darila in se jim zahvalili za pomoč pri organizaciji srečanja. Zahvalili smo se tudi izvajalcem kulturnega programa, ki so ga izvajali: Mestni pihalni orkester Škofja Loka, MPZ Vrelec Društva upokojencev Škofja Loka, MPZ Korenine iz Sovodnja, trio Zaton, učenci Glasbene šole Škofja Loka, dislociranega oddelka iz Žirov, in otroška folklorna skupina iz Železnikov. Za veselo razpoloženje je poskrbel ansambel Starman iz Stare Loke.

Jožica Kovič

Predsedniki KO DIS gorenjskega območja z gosti (17. 6. 2011)

Radgonska območna organizacija DIS šteje 97 članov

Delovno predsedstvo na občnem zboru Območne organizacije DIS Gornja Radgona in predsednik Drago Mastinšek (Foto: O. B.)

V prijetnem vzdušju v radgonskem Domu starejših občanov je potekala redna letna konferenca Območne organizacije izgnancev Gornja Radgona. V ospredju skupščine, ki je bila namenjena poročilom o delovanju v minulem obdobju, sprejetju programa dela za naprej, je bil spomin na težke časa med 2. svetovno vojno. Letos namreč mineva natanko 70 let, odkar so 5. maja 1941 z radgonskega območja v izgnanstvo proti Srbiji, Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Nemčiji, Madžarski... pognali prve nedolžne in miroljubne domačine. Zato so na srečanju, ki se ga je udeležila dobra polovica od 97 članov društva ter nekaj gostov, med katerimi tudi podpredsednik Društva izgnancev Slovenije Jože Križančič, župan Občine Apače Franc Pižmuht, posebno pozornost namenili prav spominom na preteklost.

V lanskem letu, ki je med drugim bilo posvečeno obeleževanju 65. obletnice vrnitve iz izgnanstva, so članice in člani DIS Gornja Radgona bili zelo dejavni. Na zboru so s spomnili tudi lani umrlih dveh aktivistov društva Zdravka Vidmarja in Alojza Ropoša. Jože Križančič je v pozdravnem nagovoru pohvalil radgonsko območno društvo izgnancev. Tako Križančič kot župan Pižmuht in drugi prisotni gostje pa so še posebej poudarili pomen ohranjanja spomina na dogodke iz 2. svetovne vojne, kakšni se ne bi smeli nikoli več ponoviti. »Mladi rod moramo navduševati za tradicije zgodovine in to, da se resnica nikoli ne sme zamolčati, še

zlasti, ker so toliko gorja doživeli nedolžni«, so poudarjali.

Predsednik društva Drago Mastinšek je v svojem daljšem poročilu o delu v preteklem letu izrazil zadovoljstvo nad narejenim, s tem pa so se v razpravi strinjali tudi sami člani in članice, ki so ugotavljali, da so v veliki večini izpolnili naloge, ki so si jih zadali pred letom dni. Območna organizacija DIS Gornja Radgona, ki združuje izgnance, begunce, ukradene otroke, prisilne delavce in druge žrtve vojnega nasilja, je bila ustanovljena pred dvajsetimi leti, 13. 12. 1991. V društvu, ki deluje na območju občin Apače, Gornja Radgona, Radenci in Sv. Jurij ob Ščavnici, je bilo v letu 2010 včlanjenih 97 članov, sicer se število članov vztrajno zmanjšuje, kar je razumljivo, saj je starostna struktura izredno visoka. »Pred 66 leti smo končno dočakali dan, ko smo se vrnili na svoja ognjišča. Kar nekaj nas je še živih tudi po 70 letih od izгона. Žal mnogi niso dočakali dneva vrnitve. Letos bomo praznovali 20 let samostojne države. Ponosni smo nanjo, toda z bolečino v srcih sprejemamo dogajanje pri nas, in kar verjeti ne moremo, kako malo mar je nekaterim do naše preteklosti. Človeka mora biti sram, koliko sprenevedanja, podtikanja in laži slišimo v našem parlamentu...«, je žalostno ugotavljal Drago Mastinšek, predsednik radgonskih izgnancev, ki se kljub vsemu skupaj s sotovariši že 66-ič veseli konca svoje golgotе.

Besedilo: O. B.

Občni zbor KO DIS Mozirje

Člani Območne organizacije Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 Mozirje smo se zbrali na rednem letnem občnem zboru 26. marca 2011 v Nazarjah.

Naš zastopnik, član Izvršnega odbora Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 **Franci Vidmar**, nam je poročal o vseh aktivnostih vodstva društva v preteklem obdobju, posebej o prizadevanjih naše predsednice Ivica Žnidaršič, da dosežemo še rešitev vprašanja povračila materialne vojne škode. Za naše območje je to še posebej važno, ker je bila tu škoda zelo velika, saj so bile med vojno požgane cele vasi. Prav zaradi tega so navzoči izrazili podporo in hvaležnost poslancu **mag. Franci Žnidaršiču**, ki v Državnem zboru Republike Slovenije vztraja pri rešitvi tega problema.

Precej razprave smo namenili tudi udeležbi na prireditvah ob 70. obletnici izгона Slovencev in 20. obletnici delo-

vanja društva. Organizirali bomo obisk prireditve 4. junija 2011 v Brestanici. Če bo premalo prijav iz vrst naših članov, bomo povabili še člane borčevske organizacije, da se nam pridružijo, da skupaj z nami obiščejo razstavo Društva izgnancev Slovenije 1941–1945. Občini Mozirje in Solčava sta že prispevali sredstva za prevoz.

Pisno se bomo obrnili na vse ravnatelje osnovnih šol v obeh dolinah, da nekaj časa pri urah zgodovine za učence zadnjih razredov posvetijo trpljenju izgnancev v času okupacije med drugo svetovno vojno. Pripravili smo seznam članov, ki bi se odzvali povabilu šole in v živo povedali svoje spomine.

V želji, da bi se drugo leto še srečali v takem številu, smo ob skromni pogostitvi zbor zaključili.

Jožica Pečovnik

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Izgnanci z radgonskega območja obeležili 70-letnico izгона

Letos mineva 70 let od okupacije in genocida, ki ga je okupator izvajal nad slovenskim prebivalstvom, in tako hkrati mineva 70 let, odkar so maja 1941 z radgonskega območja pregnali v izgnanstvo proti Srbiji, Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Nemčiji in Madžarski prve nedolžne, miroljubne domačine. Slovenski izgnanci praznujejo svoj dan **7. junija**, kot spomin in opomin na izgon Slovencev med 2. svetovno vojno. Leta 1941 so okupatorske države razkosale Slovenijo in v okviru programa raznarodovalne in genocidne politike izgnale na tisoče Slovencev, na njihove domove pa naselile Nemce, Avstrijce, Italijane in Madžare. Po podatkih iz leta 1981 so nacisti v omenjene države izgnali ali pregnali kar 79.000 ljudi ali več kot devet odstotkov slovenskega življa. Mnogi izgnanci in pregnani vrnitve na svoje ognjišče sploh niso dočakali. Zaradi tega in zaradi vsega, kar so v izgnanstvu doživeli, so preživeli izgnanci, ki so organizirani v območnih društvih izgnancev po vsej državi, razočarani in ogorčeni nad nekaterimi »zgodovinarji«, ki skušajo preobračati resnico o 2. svetovni vojni. In čeprav se z grenkobo spominjajo dogajanja izpred sedmih desetletij, ko so bili še otroci in mladostniki, se še živčijo izgnani in pregnani ob različnih srečanjih in druženjih radi pogovarjajo in izmenjujejo izkušnje o doživetjih med leti 1941/45, ko so končno dočakali dan, da se vrnejo na domače ognjišče.

Sedemdeseto obletnico izгона in 66-letnico vrnitve domov ter svoj praznik so s tradicionalnim izletom obeležili tudi člani Območnega društva izgnancev Gornja Radgona. Kakšna polovica izmed 97 članov in članic se jih je namreč potepalo po Slovenskih goricah in Prlekiji, kjer so se prepričali, da je tudi v bližini doma veliko lepega in zanimivega, a vse to premalo poznamo. Tokrat so se iz Apaške doline, Gornje Radgone, Radencev, čez Kapelo in Sveti Jurij ob Ščavnici popeljali proti Juršincem, kjer so jih s tradicionalnim kmečkim zajtrkom pogostili na kmetiji Moj dom, pri Marti in Simonu Toplaku. Izjemno lepo je bilo tudi v Biotermah v Moravcih v Slovenskih goricah. Od tam

se je avtobus zapeljal do Svetega Tomaža, pa čez Kamenščak in Ljutomer do Radencev. Popoldanski čas je minil v druženju v Vinotoču Belak na Radenskem Vrh, kjer so udeležence izleta pričakali pevci in pevke MePZ Radenska iz Radencev. Skupaj so zapeli številne domoljubne in ljudske pesmi, ki so bile med izgnanstvom edina vez z domačim krajem.

»Tovrstna druženja organiziramo v prav gotovo najlepšem mesecu v našem življenju, maju, ko je pred 66 leti prišlo do osvoboditve. Mi, ki smo bili pregnani z domov, odpeljani v živinskih vagonih ali tovornjakih, oropani vsega, s prepovedjo vrnitve na svoje domove, smo po štirih letih vojne le doživeli zmago nad fašizmom in nacizmom, tako da se je naše upanje v vrnitev na domače ognjišče le uresničilo. Štiri leta smo hrepeneli po tem dnevu, saj nismo zatisnili oči, da se ne bi spomnili rodne doma. Koliko presanjanih noči je minilo, preden je napočil ta veliki dan. In zato bomo tudi naše druženje preživeli ob slovenski pesmi, ki nam je tudi v najtežjih trenutkih bila redka vez z domovino in rojstnim krajem,« je med drugim povedal predsednik ODI Gornja Radgona **Drago Mastinšek**, ki je dodal, da nikakor nihče ne sme pozabiti na strahote druge svetovne vojne.

»Pred 66 leti smo končno dočakali dan, ko smo se vrnili na svoja ognjišča. Kar nekaj nas je še živih tudi po 70 letih od izгона. Žal mnogi niso dočakali dneva vrnitve. Letos bomo praznovali 20 let samostojne države. Ponosni smo nanjo, toda z bolečino v srcih sprejemamo dogajanje pri nas, in kar verjeti ne moremo, kako malo mar je nekaterim za našo preteklost. Človeka mora biti sram, koliko sprenevanja, podtikanja in laži slišimo v našem parlamentu,« je žalostno ugotavljal predsednik radgonskih izgnancev Mastinšek, ki se je kljub vsemu skupaj s sotovariši že 66-ič veselil konca svoje golgotе. Nato pa je nadaljeval: »Slovenci smo bili obsojeni na izginotje. Nacizem in fašizem sta povzročila neizmerno trpljenje našim ljudem, bodisi med prisilnim delom ali v zloglasnih taboriščih po vsej Evropi. Ves čas izгона pa so naši starši verjeli v vrnitev.

Izlet članov Območne organizacije DIS Gornja Radgona (Foto: O. Bakal)

Spominjam se tistega majskega dne, ko so ljudje jokali od veselja, ko so izvedeli, da je vojna končana. Vest se je hitro širila od ust do ust in to je bil edini način komuniciranja, radio je bil prepovedan, časopisov, razen režimskih, ni bilo. Čeprav sestrđani in izmučeni, smo se odpravili na domove, od koder so nas tako kruto pregnali. Vrnili smo se v prazne hiše, toda z velikim elanom smo se pridružili množicam pri obnovi dežele. Mnogi težko razumejo, da smo občutljivi za nekatere pojave, predvsem oživljanje ultranacionalizma in neofašizma. Ne želimo, da bi nove generacije doživele našo usodo.»

Mnogi izgnani in pregnani so prepričani, da nikoli ne bodo pozabili tistih dni v mesecu maju, ko se je med njimi širila vest o svobodi, o koncu gorja, o dneh, ko ni več sramota biti Slovenec. Tako težko pričakovani dan je prišel maja 1945, ki je večno zapisan v njihovih srcih, in zato ga še posebej proslavljajo, tudi v imenu tistih, ki jih ni več med nami. »V življenju je veliko pomembnih dni, toda 9. maj 1945 je v naših srcih še posebej zapisan. In zato bomo ob tej obletnici vedno organizirali srečanje izgnancev, kjer bomo med drugim tudi mlade seznanjali z zgodovino izgnanstva z željo, da česa podobnega ne bi nikoli doživeli,« pravi predsednik Drago Mastinšek, ki je dodal,

da mladi morajo vedeti pravo resnico o vsem, kar se je dogajalo v letih 1941 do 1945. In temu služijo tudi druženja in srečanja, kot je obeleževanje dneva zmage.

Z grozo se je Mastinšek spomnil tudi Hitlerjevih usodnih besed iz aprila 1941, ko je v Mariboru dejal: »Naredite mi to deželo spet nemško«, s tem pa se je začela tudi gonja proti Slovincem, ki so bili krivi samo tega, da so bili Slovenci ...»Vse manj nas je, ki smo čutili nasilje okupatorja, bili izgnani in oropani človeških pravic, doživetja in svobode. Še pomnimo, kdo je bil okupator, kdo so bili izdajalci in Hitlerjevi podporniki. Ne gre za pogrevanje in oživljanje mračne preteklosti. Gre za zgodovinska dejstva, ki se upirajo pozabi, in so spominski zapis, ki ostaja v zavesti slehernega, ki je moral ponoči ali ob jutranjem svitanju tistega davnega leta 1941 zapustiti dom ... Menim, da grozot, ki jih doživiš, ne moreš nikoli pozabiti. Gre za emocije, vezane na osebno naravnost in presojo. Vsiljena ali prisiljena sprava spominskega zapisa ne more spremeniti ali izbrisati. Rane celi čas! To velja tudi za storjene krivice in nasilje vseh oblik in v vseh časih. Tudi za spravo,« je med drugim prepričana ena izmed štajerskih izgnank Berta Čobal Javornik.

Besedilo: O.B.

Občni zbor KO DIS Obala Koper-Izola-Piran

V Osnovni šoli Dušana Bordona v Kopru smo se 3. marca 2011 zbrali na občnem zboru KO DIS 1941–1945 Obala Koper-Izola-Piran. Zboru je prisostvovalo 56 članov, kar je povprečje zadnjih nekaj let. V svoji sredi smo z radostjo pozdravili gosta, predsednico društva Ivico Žnidaršič in poslanca Državnega

zboru Republike Slovenije **mag. Franca Žnidaršiča**.

V uvodnem delu so nam učenci te šole pripravili prisrčen program, nato je predsedujoča **Tončka Senčar** nadaljevala delo po dnevnem redu. Udeleženci zboru so potrdili vsa obvezna poročila, potem pa še prisluhnili obema gostoma. Predsednica

Na občnem zboru KO DIS Koper, Izola, Piran od leve proti desni Tomaž Hočevar, predsednik KO DIS, mag. Franc Žnidaršič, izgnanec – poslanec DZ, in Tončka Senčar, voditeljica občnega zboru (3. 3. 2011) (Foto: Teodor Colnar)

Občni zbor KO DIS Koper (3. 3. 2011) (Foto: Teodor Colnar)

DIS Ivica Žnidaršič je delo krajevne organizacije ocenila pozitivno in nam zaželela spodbudno delo še naprej. Mag. Franc Žnidaršič je nato orisal dogodke v zvezi s sprejetjem zakona o poplačilu vojne odškodnine in njegovim ravnanjem ob izstopu iz stranke DESUS. Da bi lahko za žrtve

vojne nasilja storil kar največ, kot je to že do sedaj, želi podporo, da bo lahko zastopal njihove interese.

Srečanje smo zaključili v prijateljskem klepetu.

KO DIS Obala Koper-Izola-Piran

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor KO DIS Hrastnik

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Hrastnik 11. 3. 2011 (Foto: I. Žn.)

Člani KO DIS Hrastnik smo se 11. 3. 2011 zbrali na letnem občnem zboru v športni dvorani v Hrastniku.

Vabilu so se odzvali tudi gostje, med njimi predsednica Društva izgnancev Slovenije **Ivica Žnidaršič**, župan občine **Miran Jerič**, predsednik Društva upokojencev Hrastnik **Franjo Krsnik** ter predsedniki KO DIS iz Trbovelj, Radeč, Dol pri Litiji, Litije ter Podkuma.

Za uvod so pevci moškega pevskega zboru Steklar zapeli nekaj pesmi, nato je sledil uradni del občnega zbora.

Prisotne je pozdravila predsednica KO DIS **Marija Mejač**, ki je tudi podala poročilo o delu društva v minulem letu. Med drugim je pozvala člane, da v DIS v čim večjem številu včlanijo tudi svoje najbližje, kajti le tako se bo lahko nadaljevalo delo Društva izgnancev Slovenije. Sledilo je blagajniško poročilo ter poročilo nadzornega odbora. Nato smo sprejeli tudi program dela za letošnje leto. Po poročilih je sledila razprava.

V razpravo se je najprej vključila Ivica Žnidaršič in se zahvalila za povabilo.

Povedala je, da se društvo še vedno bori za uresničitev pravice do povrnitve gmotne škode. Med drugim je povedala, da je ogorčena nad tem, da so v parlamentu poslanci glasovali proti temu, da bi na dnevni red v državnem zboru prišla ta problematika.

Med drugim je podala tudi program in poudarila potrebo po večji skrbi za starejše in bolne člane DIS.

Prisotne je povabila, da se v čim večjem številu udeležijo prireditve ob dnevu izgnancev, ki bo letos organizirana 4. junija v Brestanici.

Ob zaključku je Ivica Žnidaršič našemu odboru podelila pohvalo za uspešno delo pri razvoju dejavnosti Krajevne organizacije DIS. Vsi prisotni so ob sprejetju pohvale zaploskali.

V razpravo se je vključil tudi župan, ki je med drugim pohvalil delo društva ter obljubil, da bo še naprej pomagal pri našem delu.

Marija Babič

18. občni zbor članov KO DIS Ravne na Koroškem

Občni zbor KO DIS Ravne na Koroškem je bil 19. marca 2011.

Občni zbor smo imeli 19. marca 2011 ob prisotnosti 30 članov. Od gostov so bili prisotni župan Občine Mežica **Dušan Krebl**, podžupanja Občine Prevalje **Greta Lukič**, podžupan Občine Črna na Koroškem **Robert Kurnik** in član Izvršnega odbora DIS **Marijan Špegelj**.

Kot že več let smo imeli tudi kulturni program s pevkami zbora Solzice iz Kotelja ter skeč, ki ga je pripravila članica Ana Močivnik.

Lani smo imeli 86 članov v povprečni starosti 86 let. Od teh članov jih je bila četrtina starejša od 80 let.

Iz petletnega pregleda finančnega stanja smo ugotovili močan upad prihodkov. Tako smo imeli v letu 2010 za 49 % manj prihodkov kot v letu 2007 in nam je ostala v letu 2010 razlika le 58 € iz leta 2009. Zaradi vedno manjše aktivnosti starajočega se članstva in ker smo izgnanci navajeni skromnosti, nam še uspeva pokriti vedno manjši dotok prihodkov.

Še naprej bomo zbirali zgodovinske podatke ter pričevanja naših članov o

trpljenju zaradi posledic izгона ter v programu upoštevali prioritete.

Vsi gostje so se aktivno vključili v razpravo in obljubili podporo. Podžupan Robert Kurnik je povedal, da so bili v njegovi družini izgnani ded, babica, stric in teta, ter predlagal, da se naša krajevna organizacija iz KO DIS Ravne na Koroškem, ki združuje štiri občine, preimenuje v **KO DIS Mežiške doline**, kot imajo to urejeno tudi v drugih organizacijah. Finančni viri bi bili tako bolj razumljivi. Podžupanja Greta Lukič se je zavzela za vključitev mladih v članstvo ter za zbiranje zapisov o izgnanstvu, da se nanj ohrani spomin. Predstavnik DIS in predsednik KO DIS Radlje **Marijan Špegelj** nas je povabil na območno prireditev izgnancev, ki bo 24. septembra letos v Radljah. Tam bo tudi razstava DIS o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovenskimi narodi.

Vlado Macur

Iz govora Jožeta Križančiča na občnem zboru KO DIS Ptuj

Vse leto 1941 so naši ljudje vzemirjeno obdelovali svoja polja in vinograde ter opravljali druga dela. Novembra 1941 je bila izvedena zločinska nakana, izgon v različne kraje Evrope.

Bili smo podobna živali, tudi kot otroci prisiljeni na težko, nepremagljivo delo. Strahotni pogoji v rudarstvu v večni temi, pod vodnimi curki 12 ur. Prenašanje težkih železniških pragov na železnici. V kamnolomih so nekateri postali težki invalidi. V komunalnih jaških je delala in podobna težka dela opravljala najbolj poceni delovna sila, slovenski izgnanci.

Tisti časi so nam izgnancem vseh starosti – posebno pa še mojim letnikom, ki smo bili fizično prešibki za tako težko breme, pustili neizbrisne spomine. Mnogo jih je že pod grudo, nam pa, ki še živimo, ni vseeno, kakšen je odnos do našega trpljenja v vojnem času in seveda odnos do dobrin, ki smo jih s težavo in odrekanjem ustvarjali.

Še danes se sliši beseda izseljenci.

Mladi generaciji, celo nekaterim zgodovinarjem je potrebna razlaga, da smo bili izgnani pod puško okupatorja in naš novi dom je bil lager, kotel s krompirjevko, rezino kruha, vse s trdim prizvokom, da ne bomo nikoli več videli svoje domovine.

A preživeli smo!

S tem namenom je bilo pred 20 leti ustanovljeno Društvo izgnancev Slovenije.

Zrno prizadevnosti je padlo na delno rodovitna tla. Resnica je, da je bilo potrebno odpreti mnogo vrat. Potrebno je

bilo nešteto dokazovati našo nesrečo, to, da so ljudje zgubili vse premoženje, mladina je ostala brez šolanja, brez poklica, mnogi tudi invalidi, in naj se še spomnimo tudi tistih, ki so za vedno ostali v tujini brez spodobnega obeležja.

Predsednico DIS sem spremljal kot podpredsednik DIS na številnih razgovorih pri odgovornih vladnih osebnostih, da smo dosegli soglasje za utemeljitev statusa žrtev vojnega nasilja in delnega odškodninskega priznanja za duševno trpljenje izgnancev.

Skupni seštevek pridobljenih pravic pomeni izgnancem nujno gmotno pomoč, posebno tistim, ki niso imeli možnosti zaposlitve zavoljo oddaljenosti od doma, slabih prometnih zvez, ali nemožnosti pridobitve poklica, potrebnega negovanja bolnih staršev itd.

Renta nam je velik izhod iz težav. Vse pravice izgnanskega zakona tečejo solidno, le klimatsko zdravljenje je mnogokrat vprašljivo.

Spoštovani, omeniti moram, da smo ob ustanovitvi DIS veliko prispevali tudi sami izgnanci in predsedniki KO. Nastala je sijajna organiziranost po vsej Sloveniji.

Na pobudo DIS in Krajevnih organizacij so bile odkrite spominske plošče in številni drugi spomeniki, ki naj opozarjajo na bolečino slovenskega ljudstva in varujejo resnico pred manipulacijo zgodovinarjev.

Jože Križančič

Zbor članov KO DIS Slovenske Konjice

Člani KO DIS Slovenske Konjice smo se zbrali 19. aprila 2011 na zboru članov v gostišču Ulipi Zreče. Od 60 članov društva je bilo prisotnih 41. Vabilu so se odzvali tudi gostje: predsednica DIS **Ivica Žnidaršič**, **Martin Podlesnik**, tajnik komisije za informacije pri IO DIS, in **Tone Žmavcer**, predsednik KO Slovenska Bistrica.

V uvodnem delu je predsednik KO DIS Slovenske Konjice **Slavko Burja** pozdravil prisotne člane društva, posebej pa še goste. Zbor članov je vodil Vilko Premru s članoma Alojzijo Fijavž in Francem Omerzujem.

Poročilo o delu v letu 2010 je predstavil tajnik **Marjan Košak**. Poročilo o blagajniškem poslovanju je podal **Vilko Premru**. Vestnik dobiva 23 članov.

Aktivno smo sodelovali pri uresničevanju programa DIS. O delu društva smo poročali tudi v Vestniku in Novicah. Udeležili smo se prireditve ob dnevu izgnancev v Mariboru in si ogledali muzej Pohorskega odreda na Osankarici. Izlet smo organizirali skupaj s KO Slovenska Bistrica.

Vsako leto se udeležimo tudi komemoracije frankolovskim žrtvam in osrednje prireditve ob dnevu upora proti okupatorju, 27. aprila, na Tolstem vrhu, ki ga organizira ZB za vrednote NOB Slovenske Konjice.

Srečanje izgnancev s svojci smo organizirali v septembru. Naša najstarejša članica je Veronika Rejc, stara 95 let.

Predsednica Ivica Žnidaršič je povedala, da sta letos pomembni obletnici, in sicer:

70 let od izгона Slovencev in 20 let delovanja DIS Slovenije. Priporočila je, da se osrednje prireditve v Brestanici udeležimo v čim večjem številu. Omenila je tudi prvo srečanje koroških izgnancev, ki bo 24. septembra 2011 v Radljah ob Dravi. Spomnila nas je tudi, da so Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 in Krajevne organizacije opravili veliko delo pri projektu odškodnin za prisilne delavce po nemškem in avstrijskem zakonu. DIS si tudi zelo prizadeva, da bi bil sprejet zakon o vračilu škode za izgubo premoženja med drugo svetovno vojno. Najbolj prizadeven v državnem zboru je bil mag. Franc Žnidaršič. Njegov predlog ni bil sprejet, tudi zaradi nasprotovanja nekaterih članov stranke Desus.

KO Slovenske Konjice podpira novo Demokratično stranko dela in njenega predsednika Franca Žnidaršiča, ki se je že v preteklosti zavzemal za pravice upokojencev in izgnancev.

Svoj prispevek je predsednica ob koncu zborovanja zaključila s podelitvijo priznanja članicama Ani Vrtnjak in Alojziji Fijavž za uspešno delo IO naše Krajevne organizacije.

Po končani razpravi so člani soglasno sprejeli poročila. Sprejet je bil tudi program dela za leto 2011. Sledilo je prijetno družabno srečanje ob kosilu in spominih na preteklost.

*Tajnik KO Slovenske Konjice
Marjan Košak*

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Volilni občni zbor KO DIS Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica

Predsednica KO DIS Jesenice Slava Biček je podala obširno poročilo o delu in nalogah ob 70. obletnici izгона Slovencev (15. 3. 2011)

Občni zbor smo organizirali 15. 3. 2011 na Jesenicah. Za uvod smo prebrali nekaj pesmi izgnanca v Srbijo, pokojnega Verka Gasarja. Zbora sta se udeležila predsednica DIS Ivica Žnidaršič in predsednik Zveze borcev prof. Bratko Škrlič. Predsednica KO DIS je podala štiriletno poročilo. Poudarek je bil na nalogi izgnancev za ohranjanje zgodovinskega spomina na izgnanstvo in druženje.

Gorenjski izgnanci organiziramo vsako leto srečanje. KO DIS Jesenice ga je imel v Planini pod Golico. Udeležili smo se tudi srečanja v Trzinu in desetega srečanja gorenjskih izgnancev v Mošnjah. Letos je 17. junija organizator srečanja KO DIS Škofja Loka.

Izjemen dosežek DIS in predsednice DIS Žnidaršičeve pa je bil prvi evropski

kongres izgnancev. Udeležili smo se ga polnoštevno.

Predsednica KO je dala poudarek tudi delu Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 v Ljubljani, ki je neverjetno aktivno tudi na mednarodnem področju, in prizadevanju poslanca, člana izgnancev, mag. Franca Žnidaršiča v državnem zboru. Prizadevanja za poplačilo vojne škode izgnancem pa še trajajo.

Letos je pomembno leto, 70-letnica od izгона Slovencev in 20-letnica delovanja DIS. To bomo obeležili 4. junija v Brestanici, obenem se bomo v Krškem udeležili tudi razstave ob 20-letnici delovanja DIS in o genocidni politiki nad slovanskimi narodi.

Slava Biček

Občni zbor KO DIS Brežice

Predsednica KO DIS Brežice Emilija Držanič govori na zboru članov DIS Brežice.

Pravljeneja je bilo veliko dela za uveljavitev spomina na izgon Slovencev v številna taborišča pred sedemdesetimi leti (trpljenje, ponižanje, odvzem vseh človeških pravic, izbris naroda), je letno srečanje pričela predsednica KO DIS Brežice **Emilija Držanič**, v četrtek, 10. marca. Ob tem, ko se je nujno treba spominjati tragičnih dogodkov pred sedmimi desetletji, in da se leto, kot je bilo 1941, ne bi nikoli več ponovilo, pa se je treba spominjati še dvajsetletnice oziroma leta 1991, ko so izgnanci pričeli uveljavljati pravice, ki sledijo iz časa izгона. Zato se je treba spominjati tudi tistih, ki so dali iniciativo za ustanovitev Društva izgnancev Slovenije: to so bili Franc Šetinc, Adolf Bibič, Branko Bogovič in Vlado Deržič, kateremu je bilo zaupano mesto prvega predsednika DIS. Elaborate z argumenti in vsemi potrebnimi podatki za uveljavljanje pravic za čas izgnanstva je zbrala in napisala Ivica Žnidaršič, druga in sedanja

predsednica Društva izgnancev Slovenije 1941–1945. Tako so izgnanci dobili rento, odškodnine za gmotno škodo pa še ne. V tem času so v društvu pripravili izobraževanje profesorjev zgodovine, da bi ti lahko učencem in dijakom podali pravo sliko o izgnanstvu in izgnancih.

Nato so okoli 140 zbranim izgnancem srečanje popestrile brežiške gimnazijke (mentorica prof. Marjana Požun) z recitacijami pesnice izgnanke Anke Salmič iz Leskovca pri Krškem ter na harmoniki zaigranim venčkom narodnih. Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 je močno društvo, brežiška KO je ena izmed 85 društev, ki so letni plan izvrševala po možnostih, vendar dosledno, zato je predsednica Držaničeva prisotne pozvala, da se udeležijo dneva izgnancev 4. junija v Brestanici, kjer se je namen uničenja slovenskega naroda leta 1941 tudi pričel.

N. Jenko S.

Aktivni so tudi v Polšniku

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Polšnik (Foto: I. Žn.)

Predsednik KO DIS Polšnik **Jože Pograjec** je 20. marca 2011 sklical redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo veliko članov DIS. Med gosti so bili tudi poslanec DZ **Gvido Kres**, predsednica Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 **Ivica Žnidaršič** in predsedniki sosednjih KO DIS.

Poročilo o delu je podala tajnica Amalija Razpotnik. Iz poročila je bilo razvidno, da člani DIS radi prihajajo na vse prireditve DIS in da se zavedajo, kako pomembno je ustvarjanje pogojev za druženje ljudi, ki jih povezuje tragična usoda iz otroštva.

Za podpredsednika so izvolili **Lada Logarja**, ki bo pomagal predsedniku pri delu.

Letni zbor KO DIS Zagreb

Občni zbor KO DIS Zagreb (Foto: Tone Vrtnjak)

5. aprila je bil Občni zbor KO DIS Zagreb. Začel ga je igralec Ivica Kunej, ki je vodil kulturni program. Za to priložnost je Zoran Šonc, tonski inženir, uglasbil znano Pesem izgnancev, ki jo je pred svojo smrtjo za naš letni zbor napisal Marijan Horn. Zapeli sta jo pevki Tanja Rupnik in Biljana Ivanović iz Ljubljane, študentki Glasbene akademije v Zagrebu. Ta pesem, ki je bila izvedena pred nekaj leti v Mostecu, je zagrela dlani prisotnih. Sledile so prekrasne melodije Rahmaninova, Chopina in Korsakova.

Na naše vabilo so se odzvali: predsednica KO DIS Čatež ob Savi Jožica Stezinar, predsednik KO DIS Artiče Karl Levak, predstavnik KO Dobova Ivo Veble, Albert Račić iz Čateža in Ivanka Filipan iz veleposlaništva Republike Slovenije v Zagrebu.

Poročilo o delu v letu 2010, ki ga je prebral predsednik KO DIS **Alojz Kramar**, je bilo v znamenju letošnjih obletnic: 70 let od izгона in 20 let uspešnega dela Društva izgnancev Slovenije. Poudarjam samo en delček:

»Ponosni smo na vse, kar je DIS naredil v dvajsetih letih. Preveč bi bilo to naštevati, ker izgnanci to tako večinoma poznamo iz Vestnika. Vendar je bilo za nas izgnance

in druge žrtve vojnega nasilja narejeno zelo veliko, še posebej pa je za to zaslužna predsednica Ivica Žnidaršič. Količine njenega dela ne moremo izmeriti – gre za tisoče dokumentov, na stotine zborovanj, nešteto posvetovanj in razgovorov.

Ob tem je napisala nekaj knjig. Zadnjo – Bučka skozi čas – priporočam vsem izgnancem. Pričakujemo, da napor predsednice in mag. Franca Žnidaršiča, ki jih vodita za poplačilo gmotne škode, ne bodo zaman. Svoj prispevek bomo dali na volitvah tudi mi izgnanci, saj vemo, za koga je treba glasovati.«

Načrt dela smo soglasno sprejeli, s poudarkom udeležitve na obletnicah na gradu Rajhenburg, izletu v Republiko Srbijo in obvezo članov, da vsi napišejo spomine na trpljenje v izgnanstvu.

Za sodelovanje pri uspešnem delu KO v letu 2010 se zahvaljujemo Društvu izgnancev Slovenije, Slovenskemu domu v Zagrebu, veleposlaništvu Republike Slovenije v Zagrebu in tajnici Sveta slovenske nacionalne manjšine Mesta Zagreb gospe Agati Klinar Medaković.

Alojz Kramar

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

4. pohod po nemško-NDH okupacijski meji

Hitler in Pavelić sta krojila usodo ljudi ob naši najjužnejši meji. Dogovor, da NDH prevzame 6 vasi, je znan. Da Hitler izžene vse Slovence tu na jugu, se je leta 1941 uresničilo. Deli vasi v Rajhenburg in nato v Nemčijo, ostale vasi prevzema oziroma okupira Nezavisna država Hrvatska - Pavelić.

Nikomur ni postlano z žametom. Trpijo izgnanci po Evropi, trpijo vaščani v novi NDH-aziji. Spomin in ostanki mej pa ostajajo. Med KS Jesenice na Dolenjskem in KS Velika Dolina so obeležja še na starih tleh. In tudi za to je KO DIS Velika Dolina letos s pomočjo KS organizirala že četrti tradicionalni pohod, ki se ga udeležuje vse več pohodnikov, prijateljev in domačinov. Tako je Slavko Kramar, predsednik DIS Zagreb, ponovno pripeljal dva kombija pohodnikov, podpredsednik DIS Slovenija Albin Pražnikar je opravičil predsednico prof. Ivico Žnidaršič in v zaključku na Pisankah pozdravil vse pohodnike.

Predsednik domačega organizacijskega društva Marijan Žibert se je ob spomeniku žrtvam in umrlim izgnancem v tujini v začetku spomnil vseh, ki so zapustili domove, ki so preživeli kalvarijo izgnanstva, predvsem pa tistih, ki nikoli več niso videli svojega doma. In teh ni bilo malo. Pohod je krenil z Jesenic na Dolenjskem, kjer sta se tudi letošnji organizaciji pridružila KS Jesenice in njihovo Turistično društvo. Kasneje so simpatični in okrepčilni delež prispevali na sredini poti krajsani Brezja, v zaključku pogostitev organizator, prostovoljci, domači Slavčki in vsi, ki so se pohodnikom priključili pod Pisankami, tudi družina Sodič skupaj zaključijo lep dan. Po tem, kar smo doživeli, bo pohodnikov vsako leto več. Gre za obujanje spomina, predvsem pa, da bodočim generacijam prenesemo delček zgodovine naših malih krajev, ki jih nikoli ne bi smeli pozabiti.

Pripravil M. Žibert, tekst F. G. Hedl

Del pohodnikov po nemško-NDH okupacijski meji (Foto: D. Škrlec)

Občni zbor KO DIS Šentjanž

Bila je lepa, sončna nedelja, 3. aprila 2011, ko so se zbrali v dvorani člani KO DIS Šentjanž in gostje.

Prišli so predsedniki KO iz Boštanja, Rače, Krmelja - Tržišča. Župana je opravičila predsednica KO DIS Šentjanž Rezka Repovž, ki je izrekla lepe pozdrave odsotne Ivica Žnidaršič, ki je bila takrat na občnem zboru v Čatežu ob Savi.

Po kulturnem programu, ki so ga lepo izvedli učenci OŠ Milana Majcna pod mentorstvom prof. Helene Hribar Jerovšek, se je pričel občni zbor.

»Leta hitro bežijo, spomini nam bledijo, a naša srečanja jih zopet oživijo,« je pričela uradni del predsednica KO DIS Šentjanž. Iz analize dela za preteklo leto smo vsem prikazali naše delo. Sledilo je poročilo tajnice. Res se število naših članov zmanjšuje, zato se bomo trudili, da pridobimo pridružene člane. Kako so gospodarili z denarjem, je povedala v svojem poročilu blagajničarka. Seznanjeni so bili z delom za tekoče leto. To leto je zares delovno zastavljeno. Priprave na 9. pohod od Murnca do Telč že potekajo. Organizirali bomo prevoz

na srečanje izgnancev v Brestanico. Letos, ko bo 70. obletnica junaške smrti Milana Majcna in Jančija Mevžlja, urejamo ograjo ob spominskem obeležju v Murncah.

Med letom obiskujemo naše jubilate, ki praznujejo 80, 85 in 90 let. Imamo tudi 6 jubilarcev, ki so že dopolnili 90 let, obiščemo jih vsako leto.

V decembru obiščemo člane, ki so dopolnili 80 let. Več kot darilo in novoletna vizitka jim pomeni pogovor. Obdarili smo 42 članov na domu in v dveh domovih za starejše.

Član IO DIS Lojze Rupar nas je seznanil s prizadevanji DIS-a, predsednice Ivica Žnidaršič in poslanca DZ mag. Franca Žnidaršiča, da bi poslanci končno sprejeli sklep za sprejetje zakona o poplačilu gmo- tne odškodnine. Poslanci in vlada se na to zelo slabo odzivajo, vprašanje je, ali bomo sprejetje tega zakona sploh dočakali.

Nadaljevali smo naše druženje s pogostitvijo, malo smo pokramljali in bili dobre volje.

Rezka Repovž

Knjigi, izdani ob 70. obletnici izгона Slovencev in 20-letnem delovanju DIS

Poročilo o delu KO DIS Trebnje za leto 2010

Sestanka članov KO DIS Trebnje se je udeležil tudi član te organizacije in izgnanec poslanec mag. Franc Žnidaršič (10. 4. 2011)

V imenu Krajevne organizacije DIS Trebnje prisrčno pozdravljam prisotne goste in člane naše organizacije. Delo društva je bilo v preteklem letu uspešno. Upravni odbor naše krajevne organizacije je obravnaval tekočo problematiko. Člani KO DIS Trebnje smo se tudi v letu 2010 udeležili:

- Srečanja izgnancev sosednjih občin na Telčah 24. 4. 2010 ob pohodu ob nemško-italijanski okupacijski meji od Murnca do Telč. Naših pohodnikov, tistih, ki so šli peš, je bilo 35, ostale starejše pa smo peljali z dvema kombijema.
- Osrednje proslave izgnancev Dolenjske, Bele krajine in Posavja na Bučki 10. 7. 2010. Na avtobusu nas je bilo 42, peš od Telč do Bučke pa jih je šlo 15. Na Bučki je bila predstavljena knjiga Bučka skozi čas. Udeleženci so se zanimali za to knjigo.

- Predsednik se je udeležil srečanja članov KO DIS Gorenjske (osem organizacij). Srečanje je bilo v Mošnjah.
- Ob novem letu smo obiskali starejše člane nad 80 let in bolne in jih skromno obdarili.

Ob zaključku poročila se za vse požrtvovalno delo v imenu Krajevne organizacije Trebnje zahvaljujem Izvršnemu odboru Društva izgnancev Slovenije, še posebej pa mag. Francu Žnidaršiču, predsednici Ivici Žnidaršič in Zdenki Kaplan, ki so tudi v preteklem letu pomembno prispevali k dobrobiti vseh izgnancev.

V imenu KO DIS Trebnje se je predsednik Zvone Duh zahvalil občini za finančno pomoč.

Predsednik KO DIS Trebnje

Delovno predsedstvo na občnem zboru KO DIS Trebnje (Foto: I. Žn.)

Letni občni zbor KO DIS Lenart v Slovenskih goricah

Tudi letos smo se 18. 3. 2011 še živeli izgnanci zbrali na rednem občnem zboru KO DIS Lenart. Od povabljenih sta se našega občnega zbora udeležila Jože Krizančič, predstavnik DIS, in župan Občine Lenart, mag. Janez Kramberger.

Po poročilih predsednika, blagajnika in nadzornega odbora se je razvila razprava predvsem glede obnove in dopolnitve spominskega obeležja umrlih in izgnanstvu 1941–1945. Po zadnjih pridobljenih podatkih pričevanj članstva in podatkih Muzeja NO v Mariboru smo ugotovili, da bo potrebno na že obstoječem obeležju pripisati še 15 novih oseb, ki so umrle v izgnanstvu. Za potrebna finančna sredstva smo zaprosili župana občine Lenart. Od tega odziva in volje je odvisno, če se bo ta pobuda še živeli članov uresničila.

Dogovorili smo se tudi, da se bomo ob 70-letnici izгона Slovencev udeležili osrednjega srečanja izgnancev 4. 6. 2011 v Brestanici.

Župan Občine Lenart, mag. Janez Kramberger, je ob pozdravu našega zbora obljubil pomoč in predlagal, da tudi v Lenartu prikazemo razstavo izгона Slovencev. Pobudo smo pozdravili in obljubili, da bomo to zamisel s pomočjo DIS v Ljubljani uresničili.

Po poročilih in razpravi smo se z grenko- bo spominjali trpljenja in krivic iz preteklosti, in ki na žalost tonejo v pozabo. Sprejeli smo naslednji sklep: KO DIS Lenart naj se loti izdelave kronike, ki naj bi izšla ob 70-letnici izгона Slovencev iz Lenarta in širšega območja Slov. Goric med leti 1941–1945.

Predsednik KO DIS Lenart
Ivan Godec

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor KO DIS Celje

Dne 30. marca smo imeli redni letni občni zbor. Od vseh 172 članov se ga je udeležilo 52 članov.

Predsednica KO DIS Celje **Tatjana Maslo** je pozdravila udeležence in goste. Zbora sta se udeležila **Ivica Žnidaršič**, predsednica DIS, in predsednik KO DIS Ljubljana Bežigrad **Maksimilijan Ferek**.

Ivica Žnidaršič nas je v svojem nagovoru spomnila, da letos mineva 70 let od izгона Slovencev iz svojih domov, vendar si društvo še vedno prizadeva za poplačilo materialne vojne škode. V ta namen je potrebno podpreti vse, ki si prizadevajo za doseg tega cilja. Poudarila je tudi, da mladi vse premalo vedo o izgonu Slovencev, zato bi si morali prizadevati za čim

večjo vključitev mladih svojcev v društva izgnancev. Izrazila je priznanje našemu društvu in tudi predsednici društva **Tatjani Maslo** za prizadevanje in delo v KO DIS Celje.

Na občnem zboru smo sprejeli sklep, da KO DIS Celje podpre Demokratično stranko dela in njenega ustanovitelja **mag. Franca Žnidaršiča**, izgnanca in poslanca DZ.

Nadalje smo se tudi dogovorili, da se udeležimo zbora izgnancev 4. junija v Brestanici. Udeležili se bomo tudi zbora koroških izgnancev 24. septembra 2011 v Radljah na Koroškem.

*Za odbor
Leon Bratina*

Občni zbor KO DIS Celje je bil dobro obiskan (Foto: I. Žn.)

Občni zbor članov KO DIS Artiče

Občni zbor KO DIS Artiče. Na sliki delovno predsedstvo, od leve proti desni: **Mimica Sotler** (zapisničarka), **Stanko Medved** (član), **Ernest Jankovič** (delovni predsednik), **Mira Kovačič** (članica) in skrajno desno predsednik KO DIS Artiče **Karel Levak**

Člani KO DIS Artiče smo imeli 14. maja 2011 redni občni zbor v Prosvetnem domu v Artičah.

Po zapeti himni učencev osnovne šole iz Artič je predsednik KO DIS Artiče **Karel Levak** v svojem imenu in v imenu KO DIS pozdravil vse člane KO DIS, še posebej poslanca v Državnem zboru **mag. Franca Žnidaršiča**, predsednika Sveta KS Artiče, ravnateljico OŠ Artiče, predsednike in predstavnike sosednjih KO DIS, predsednico RK KO Artiče, predsednico kmečkih žena KS Artiče in vse nastopajoče. Nato so učenci OŠ nadaljevali z bogatim kulturnim programom, pevci Fantje artiški zapeli nekaj pesmi in pesnik **Franc Živič** prebral nekaj svojih pesmi iz izgnanstva.

Po končanem kulturnem programu je bilo izvoljeno delovno predsedstvo in podano poročilo o delu v preteklem letu. Z

enominutnim molkom smo se spomnili umrlih v preteklem letu. Sledila sta blagajniško poročilo in poročilo Nadzornega odbora. Program dela za minulo leto je bil v celoti izveden. V razpravi ni bilo pripomb in tudi program dela za leto 2011 je bil sprejet. Prisotne so pozdravili predsednik Sveta KS Artiče **Anton Gajšek**, predsednica KO DIS Čatež ob Savi **Jožica Stezinar** ter predsednik KO DIS Kapele **Anton Požar**. Pridobili smo nekaj članov v stranko DSD. **Mag. Franc Žnidaršič** je vse pozdravil in povedal, kako se zavzema za poplačilo škode na premičnem in nepremičnem premoženju, in nas opozoril, da moramo biti pozorni na že pridobljene pravice, da jih ne izgubimo.

Po končanem programu je sledilo prijetno druženje s skromno pogostitvijo.

Karel Levak

Občni zbor KO DIS Novo mesto 16. 4. 2011

Del udeležencev na občnem zboru KO DIS Novo mesto 16. 4. 2011 (Foto: Z. Kaplan)

Po poročilih o delu, financah, nadzornega odbora, ki je potrdil blagajniško poslovanje, so bila v razpravi vsa poročila potrjena.

Vnaprej ostanejo vse obveznosti in delo kot doslej. Sklenjeno pa je bilo, da v juliju in avgustu ne bo dežurstva v pisarni, lahko pa ob vsakem času, kot doslej, telefonirate predsednici **Zdenki Kaplan**.

V nadaljevanju so nam govorili:

- Gospa **Mojca Špec Potočar**, podžupanja MO Novo mesto, med drugim nam je zagotovila prevoz na našo prireditev v Brestanico, nam čestitala in pohvalila naše delo in zaželela veliko uspehov še naprej. Prijetno pa nas je presenetila s svojim poznavanjem izgnanstva.
- **Anka Tominšek**, predsednica Sveta upokojencev Slovenije, nam je zelo obširno predstavila pokojninsko reformo.
- **Ivica Žnidaršič**, predsednica DIS, nam je govorila o 70. obletnici izгона Slovencev

in o 20-letnem delu DIS, za kar smo ji čestitali in poklonili šopek rož.

Ob teh jubilejih je dala priznanja in pohvale: **Silvi Žnidaršič**, **Cvetki Knap**, **Jožetu Kajsu**, **Emilu Jurečiču**, **Mariji Zupanc** in **Mariji Majstorovič**. Vsem čestitamo in se zahvaljujemo za delo v naši KO.

Razpravljali smo še o praporu, ki se ga dobi, kar je bilo že večkrat povedano, pri našem praporščaku gospodu **Emilu Jurečiču**, **Regrča vas 34**, po predhodnem telefonskem dogovoru na številki 07 302 63 95 ali 031 643 429.

Zahvalili smo se našim donatorjem **Mestni občini Novo mesto**, **Lekarni Novak Novo mesto** in **NLB Novo mesto**.

Z željo predsednice, da bi vsi ostali zdravi in bili čimbolj zadovoljni še dolgo, in s pozdravi smo zaključili zbor.

Z. K.

KO DIS Cerknica-Logatec

Na rednem letnem občnem zboru 9. 4. 2011 smo obravnavali poročilo predsednika **Vlada Kopinča** o delu KO DIS in o programu aktivnosti za naprej.

Podano je bilo tudi blagajniško poročilo in finančni načrt za 2011. Vse je bilo soglasno sprejeto.

Med sklepi je obveza, da: - se poveča (obnovi) članstvo, - se javlja umrle, če ni svojcev, naj nam javijo znanci ali sosedje, - se skrbi za člane KO, - se izvaja programe DIS, - sodelujemo s sorodnimi humanitarnimi organizacijami, - sodelujemo na prireditvah z obeležji NOB, - se moramo obračati s problemi in zahtevami na vse poslance, ki so imeli posluh za naše želje in zahteve, posebno pa na poslanca

izgnanca **mag. Franca Žnidaršiča**, ki se že od vsega začetka bori za naše pravice in sam o izgnanstvu največ ve.

To je poudaril tudi član IO DIS **Maksimilijan Ferek**, ki je prisostvoval zboru in v imenu DIS poročal o veliki prireditvi ob 70. obletnici izгона Slovencev, ki bo 4. 6. 2011 pri hlevih na rajhenburškem gradu, in ob 20. obletnici DIS. Govoril je še o pomembnosti, da imamo svoj Vestnik in naj si ga zato priskrbijo vsi člani Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Zelo uspel zbor se je zaključil s pozdravom in dobrimi željami, da se v še večjem številu spet kmalu srečamo.

M. F.

Občni zbor izgnancev Nova Gorica

Na svojem rednem volilnem občnem zboru so se srečali člani Območne organizacije Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 **Nova Gorica**. Udeležilo se ga je 46 članov. Pregledali so delo v preteklem obdobju in omenili tudi, da Državni zbor še ni obravnaval problematike o povrnitvi vojne odškodnine izgnancem.

Doslej se ta problematika žal še ni uvrstila na dnevni red našega najvišjega zakonodajnega organa, po drugi strani pa se ugotavlja, da se starost izgnancev iz leta v leto večja in vprašanje je, če bodo še živi dočakali vsaj simbolično povrnjeno vojno škodo.

Ob koncu zbora so izvolili novo vodstvo društva, ki bo to organizacijo vodilo v prihodnjem 4-letnem obdobju. Novoizvoljeni odbor bo iz svojih vrst izvolil novega predsednika in pripravil program dela za prihajajoče mandatno obdobje. Verjetno bodo na seznam nalog uvrstili tudi izdajo publikacije, ki naj bi zbrala vse gradivo s tega območja, ki se nanaša na izgnance v letih 1941–1945, z edinim namenom, da se ne pozabi na tiste prelomne težke čase.

Zbora se je udeležila tudi **Anka Tominšek**, članica Izvršnega odbora Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Rajmund Kolenc

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

9. pohod ob nemško-italijanski okupacijski meji od Murnc do Telč

Bila je sobota, 30. 4. 2011, ko so se pričeli zbirati v Murncah pohodniki, odmevale so partizanske pesmi, prihajali so gostje.

V imenu KO DIS Šentjanž, KO DIS Krmelj-Tržišče in v svojem imenu je spregovorila organizatorica pohoda Reška Repovž. Prebrala je nekaj verzov, primernih za današnji čas, namenila je pristrčno dobrodošlico vsem zbranim in predala mikrofoni županu Občine Sevnica **Srečku Ocvirku**. V svojih besedah se je dotaknil preteklih časov, ohranjanju spomina na te dogodke, pohvalil mlade pohodnike, ki so se tu zbrali, in zaželel udeležencem obilo prijetnih dogodkov na poti spominov do Telč. Tudi predsednik ZZB za ohranjanje vrednot NOB Občine Sevnica Maks Popelar je bil vesel, ker je bilo veliko mladih med pohodniki. Vsem je zaželel srečno pot.

Učenci OŠ Milana Majcna so v Šentjanžu pri spomeniku pripravili lep kulturni program. Zbrane pohodnike je pozdravila predstavnik TD Šentjanž Petra Majcen, ki je med drugim dejala: »Drage pohodnice, dragi pohodniki, ljubitelji narave, druženja in ohranjanja spominov na dogodke pred 70 leti, lep pozdrav in dobrodošlica v imenu Turističnega društva Šentjanž tukaj v Šentjanžu na prvi postojanki 9. spominskega pohoda od Murnc do Telč! Kljub temu, da se danes ne napoveduje ravno idealno vreme, sem prepričana, da ne more prav nič preprečiti čudovitega dne, ki se nam obeta. V družbi ljudi dobre volje postanejo še spomini na čas, ko se vam oziroma našim svojcem ni godilo nič lepega, manj grenki. Danes bi vas še posebej lepo rada pozdravila, pri obnovljenem Batičevem spomeniku padlima herojema, našemu rojaku Milanu Majcnu in njegovemu prijatelju Jančiju Mevžlju, ki sta v svoji neomajni življenjski vnemi, da preprečita tisto, kar se je po njuni smrti zgodilo, pustila svoji življenji pred 70 leti na startu tega pohoda, v Murncah. V Šentjanžu smo, tudi v današnjih nekoliko manj naklonjenih časih, še vedno ponosni na junaštvo, ki sta ga ta dva mlada

fanta premogla takrat pred daljnimi leti. Njun cilj je bil iskren in en sam in nad vse krivično je na račun mnogo poznejših dogodkov zanemarjati, omadeževati ali celo dajati v nič njuno junaštvo, ki sta ga plačala s svojim življenjem.«

Vse zbrane je pozdravil predsednik sveta KS Boštjan Krmelj.

Pripravljene dobrote na mizah so vabile pohodnike, vsak je izbiral sam.

Pot je vodila pohodnike od ogleda mejnega kamna v Hinjah, nato so jo nadaljevali čez Tagpau do Krmelja in nato do Hinjc. Pridne gospodinje so prinesle dobrote na mize, zbrane sta pozdravila predsednica sveta KS Krmelj **Slavica Mirt** in predsednik KO DIS Krmelj-Tržišče **Ivan Repše**.

Učenci OŠ Krmelj so zapeli nepozabno pesem in pripravili recital.

Treba je bilo naprej, v Vrhku je poskrbel za postrežbo Miro Povše.

Urini kazalci so kazali naprej. Pot do Simeonove družine je bila utrudljiva. Tu so jih pogostili.

Še malo in pohodnike je vabila k mizi družina Celestina.

Počasi so stopali proti dvorani na Telčah. Dvorana se je polnila. Prijetno je zadišalo po okusni malici. Učenci OŠ Tržišče so pripravili bogat kulturni program. Povezovalka programa je povabila k besedi predsednika sveta KS Tržišče **Janeza Kukca**. V njegovem govoru je bilo čutiti zadovoljstvo, ker se je zbralo veliko ljudi in okrog 80 pohodnikov, ki so zmogli to pot. Zaželel je vsem obilo zdravja in nasvidenje na 10. pohodu.

Organizatorica pohoda je pozdravila goste, pohodnike in vse, ki so se zbrali na Telčah. Ni pa pozabila na najstarejšega pohodnika – 90-letnega Franca Bebra, ki je prehodil vso pot.

Voditeljica programa je povabila še slavnostno govornico, predsednico DIS **Ivico Žnidaršič** k besedi.

Med drugim je predsednica DIS dejala: »V veliko veselje nam je, da se pohoda vsako leto udeležuje več mladih ljudi, ljudi, ki komaj verjamejo, da so se po naši zemlji in na naših poteh pred 70 leti

Pohod od Murnc do Telč

potikale oborožene italijanske in nemške horde in uničevale vse, kar je kazalo, da tu že več stoletij živijo Slovenci. Preživeli smo zato, da bi bili priče, preživeli smo dolžni, da skrbimo za aktiven spomin na grozote, ki jih je povzročal fašizem in nacizem. Sramota je za države, ki dovolijo, da se ponovno pojavljajo fašistične in nacistične organizacije in da se simbolike teh zločinskih organizacij pojavljajo tudi pri nas. S teh pomembnih mednarodnih konferenc je DIS opozoril evropsko javnost in OZN tudi na odprta vprašanja povračila gmotne škode, nastale zaradi druge svetovne vojne, in potrebo po večji skrbi za žrtve druge svetovne vojne in da naj naredijo več za dostojanstveno preživetje ostarelih žrtev fašizma in nacizma. Zato naj bo 70-letni jubilej našega izгона primerna prilika, da opozorimo vlado, Državni zbor in pristojna ministrstva, naj se **diplomatsko potrudijo za izterjavo vojne škode od Nemčije, ki je plačala le 2 % vojne škode, ki je bila priznana nekdanji državi na mirovnih in reparacijskih konferencah.** Za ohranjanje zgodovinskega spomina in seznanjanje mladih generacij o zločinskosti fašističnih in nacističnih sistemov so pomembni spominski pohodi, zborovanja še živih prič in izdajanje literature o pričevanjih.

Mednarodne konference so še posebno pomembne, ker Evropa premalo ve o nasilju in genocidu nad Slovenci in drugimi slovanskimi narodi.«

Učenec OŠ Tržišče se je zahvalil predsednici DIS Ivici Žnidaršič za njen obisk in ji podaril šopek.

Dvorana je zaploskala, kar je pomenilo, da se z vsem povedanim v njenem govoru popolnoma strinja.

Reška Repovž je prebrala pismo, ki ga je poslal poslanec DZ mag. Franc Žnidaršič, predsednik Demokratične stranke dela.

»Spoštovane pohodnice in pohodniki ter udeleženci zaključne prireditve na Telčah! Danes me ni med vami. Zelo mi je žal, vendar v mislih sem z vami, ki smo vrsto let skupno hodili ob tej nekdanji okupacijski meji in se prijetno družili. Pošiljam vam lepe pozdrave.«

Organizatorica se je zahvalila predsednici DIS prof. Ivici Žnidaršič za njen slavnostni govor, predsedniku sveta KS Tržišče **Janezu Kukcu** za lepe želje, učencem OŠ Tržišče za njihov bogat kulturni program. Iskrena hvala vsem, ki so poskrbeli za postrežbo pohodnikom. Nasvidenje na 10. pohodu leta 2012!

Reška Repovž

Občni zbor KO DIS Ljutomer

Del udeležencev občnega zbora KO DIS Ljutomer (Foto: J. Pintarič)

Predsednik KO DIS Ljutomer **Ivan Kunej** je 14. maja 2011 sklical občni zbor, na katerem je podal obširno poročilo o delu v minulih letih. Predsednica DIS mu je ob tej priliki podelila

za vodenje KO DIS Ljutomer najvišje priznanje Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Na zboru so izvolili za predsednika KO DIS Ljutomer **Stanka Podlogarja**.

KO DIS Rajhenburg / Brestanica

Tudi KO Rajhenburg je opravil letni občni zbor, na katerem so pregledali in dobro ocenili preteklo delo ter se dogovorili, kako naprej. Med drugim bodo v juliju organizirali izlet, pohvalili so Vestnik in poudarili: »Podpiramo našo krovno organizacijo in smo hvaležni za vse storjeno; želimo, da se za naše pravice še naprej borijo, ker se pravice pri nas lahko tudi izgubijo.«

Trudijo se tudi za člane potomce izgnanih, da bi ti naprej ohranjali spomin.

Obnovili so svoje vodstvo, tako da je sedaj predsednik KO DIS Brestanica **Jožef Vajdič**, tajnica **Zdenka Volčanjek** in blagajničarka **Iva Drnač**.

Občnega zbora se je udeležil član IO DIS **Alojz Rupar**.

Z. K.

Občni zbor KO DIS Sevnica

Krajevena organizacija DIS Sevnica je imela dne 26. 2. 2011 občni zbor, ki se ga je udeležilo veliko število članov. Na zboru je bila obravnavana tekoča problematika in sprejet program dela za leto 2011. Prisotni so v celoti potrdili poročilo o delu 185 članov DIS, katerih skupna težava je predvsem visoka starost in z njo združene tegobe, ki jih v okviru programu dela in v okviru možnosti rešujemo skupaj z marljivimi poverjeniki. Vestnik prejema 115 članov.

Na zboru je bila poudarjena velika marljivost in angažiranost DIS glede pridobitve pravic do rente in plačila dodatnega zdravstvenega zavarovanja za člane DIS,

za kar gre predvsem zahvala predsednici DIS Ivici Žnidaršič.

Pod točko razno je predsednik KO v krajšem in zgoščenem prispevku opozoril na problematiko velikih socialnih krivic sodobnega časa, ki se jim v Državnem zboru pogumno postavlja po robu član DIS in poslanec DZ mag. Franc Žnidaršič.

Po zboru so pozvali navzoče, da pristopijo v Demokratično stranko dela, ki jo je ustanovil mag. Franc Žnidaršič. Temu pozivu se je takoj odzvalo 25 navzočih in s pristopnimi izjavami vstopilo v stranko DSD.

V. Zalezina

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Ob obletnici novi člani

Letni zbor se je začel s petjem pesmi Oh, kako je dolga pot Ljudskih pevcev Reber (desno), na levi pa sta podpredsednik DIS Albin Pražnikar in član IO DIS Franc Vidmar

Vsako leto ob začetku spomladi pripravi Območna organizacija DIS Žalec zbor članstva s pregledom opravljenega dela in programom za tekoče leto. Tokrat smo se sestali 30. 3. 2011. Kljub visoki starosti večine članov je bila tudi tokrat udeležba izredno dobra, prišlo pa je tudi veliko spremljevalcev, ki so že ali pa so pokazali pripravljenost včlanitve v DIS.

Poročilo o opravljenem delu je članom in gostom posredoval predsednik Ciril Blagotinšek. Lani so bili najbolj ponosni na izdajo knjige Boleče zgodbe avtorja Toneta Vrabla. Ta je ob pomoči članov popisal številne pretresljive zgodbe, povezane z vojnim obdobjem in izgnanstvom v republike nekdanje Jugoslavije, Nemčijo in drugam. Knjiga je naletela na lep sprejem. Vodstvo Območne organizacije DIS Žalec, ki zajema občine Žalec, Tabor, Vransko, Polzela, Prebold in Braslovče, je hvaležno vsem, ki so na različne načine pomagali pri izdaji tega pomembnega dokumenta. Člani so se tudi udeležili vseh akcij, ki so bile pripravljene ob različnih praznikih, tudi pa so tudi na izletu.

Predstavnica Upravne enote Žalec Melanija Žvekart je predstavila zakon. Med drugim so dobili tudi 24 novih zahtevkov. Vsi so bili upravičeni. Zdaj je vpisanih s statusom žrtve vojnega nasilja 898 oseb, od tega 177 izgnancev.

Ker je bil letošnji 18. redni letni zbor članov volilni, so navzoči najprej izrekli

razrešnico staremu vodstvu in izvolili novo. Tudi v naslednjih letih bo predsednik Ciril Blagotinšek, podpredsednik Franc Hriberšek - Branko, člani pa Franc Puntar, Marjana Kričej, Pavlina Glušič, Mira Meglič, Pavlina Jošt, Jože Čuk in Franc Vidmar, medtem ko bodo v nadzornem odboru Tone Vrabl, Metoda Uranjek in Milica Uplaznik.

Letošnjega letnega zbora so se udeležili tudi številni gostje: župana Občin Žalec Janko Kos in Braslovč Branko Strojanshek, predsednik borcev Marjan Turičnik in podpredsednik DIS Albin Pražnikar. Kos, Strojanshek in Turičnik so ob tej priložnosti izrazili pripravljenost, da postanejo pridruženi člani, kar so navzoči toplo pozdravili. Oba župana sta tudi letos obljubila vso potrebno pomoč, ki so jo obljubili tudi tisti, ki jih zaradi zadržanosti ni bilo na zboru. Albin Pražnikar je predstavil priprave na prireditev 4. junija v taborišču v Brestanici. Govoril je tudi o pripravi informativnega centra DIS. Albin Pražnikar je navzočim tudi sporočil pozdrave predsednice DIS Ivice Žnidaršič ter pohvalil lepo pripravljen zbor, ki se je začel s kulturnim programom, v katerem so tokrat sodelovali Ljudski pevci Reber iz Turističnega društva Vinska Gora in Tone Vrabl z recitacijo. Kljub visokim letom mnogih članov so bili v ospredju dobra volja, smeh in optimizem, da se bodo še dolgo dobivali vsaj enkrat letno na zboru.

Izgnanci zborovali tudi v Kapelah

Krajevena organizacija Društva izgnancev Kapele je opravila letni občni zbor 2. 4. 2011 ob prisotnosti 45 članov. Kratak kulturni program so izvedli mladenki Hana in Sara ter harmonikar Martin Stanič, ki nas je razveseljeval tudi po uradnem delu, v zadovoljstvo vseh prisotnih.

Predsednik društva Tone Požar je vse prisotne pozdravil, posebej še predsednico in dolgoletno borko za pravice izgnancev Ivico Žnidaršič, predsednika Krajeвне skupnosti Kapele Ivana Ureka ter predstavnike sosednjih društev Bizeljsko, Globoko-Pišce, Brežice, Artiče, Dobova in Čatež.

Poročilo o opravljenem delu 2010 je podal predsednik Požar. V mesecu novembru smo organizirali proslavo ob 65-letnici vrnitve iz izgnanstva in v spomin 70 umrlih v izgnanstvu, katerih imena so napisana na spominski plošči. Udeležilo se je lepo število domačinov, zapeli so domači Kapelski fantje, gospod župnik je pa v cerkvi sv. Trojice daroval sveto mašo za umrle. Obiskali smo, kot tudi vsako leto za novo leto, naše člane, ki so že leta v domovih Impolca in Brežice, ter jih skromno obdarili in jim zaželeli predvsem zdravja. Povprečna

starost naših izgnancev je 78 let, najstarejša izgnanka med nami pa je Ana Vogrinc, rojena leta 1912, in če bo Bog hotel, bomo drugo leto slavili njeno stoletnico.

Načrt dela za leto 2011: udeležba 4. 6. 2011 v Brestanici, obisk v mestnem muzeju, razstava DIS v Krškem, novembra krajevna proslava ob spominskem obeležju umrlih v tujini, sodelovali naj bi pihalni orkester Kapele, moški pevski zbor Kapele, šola Kapele in v čim večjem številu krajan, obisk izgnancev Kapelčanov, ki se nahajajo v domovih, obisk starostnikov ob rojstnih jubilejih in obdaritev le-teh. Dohodek izgnancev je le članarina, zato se iskreno zahvaljujemo Občini Brežice in Krajevni skupnosti Kapele za dodeljeno finančno dotacijo za leto 2010, v upanju, da bomo tudi 2011. leta deležni pomoči. Po opravljenem zboru smo se domačini z gosti zadržali ob prigrizku in kozarčku vinca, obujali spomine na mlada leta, in upam, da se leta 2012 v istem ali pa še večjem številu znova dobimo. To želi predsednik KO DIS Kapele.

Tonček Požar

Občni zbor KO DIS Murska Sobota

Delovno predsedstvo na zboru KO DIS Murska Sobota (14. 4. 2011) (Foto: I. Žn.)

Oh kako je dolga pot... iz tujine pa do doma,... ki ga ob vrnitvi največkrat več ni bilo, ker je bil izropan, porušen, požgan.

Tako pripoveduje pesem izgnancev iz časov druge svetovne vojne, ki so jo tudi pretekli četrtek kot uvod v občni zbor KO DIS Murska Sobota zapeli njeni člani.

Sedemdeset let mineva, odkar so okupatorji, največkrat po seznamih ali ovadbah domačih ljudi, izgnali iz njihovih domov in v več kot 140 transportih odpeljali v taborišča v Nemčiji, Avstriji, Madžarski in Hrvaški, takratni NDH, okoli 80 tisoč Slovencev. Izgnanih je bilo tudi 100 družin iz avstrijske Koroške.

Takrat je bilo dovolj, da si bil Slovenec, napredno usmerjen in svobodomiseln, izpričan domoljub, potem pa so prišli na vrsto najprej učitelji in drugi intelektualci, nato delavci in kmetje, odrasli in njihovi potomci – brez izjeme, po znanem Hitlerjevem izreku iz leta 1941 v govoru v Mariboru: »Naredite mi to deželo zopet nemško!« V teh transportih je bilo 20.000 slovenskih otrok, starih do 10 let.

In kako dolga je bila pot do leta 1991, ko se je, da bi se ohranjalo zgodovinsko izročilo o teh genocidnih dogodkih, ustanovilo Društvo izgnancev Slovenije, ki sodeluje tudi z drugimi tovrstnimi mednarodnimi organizacijami v Evropi. Danes je v to slovensko društvo vključenih 85 krajevnih organizacij in ena iz sosednje Hrvaške. In nedvomna zasluga za doseg pravic slovenskih izgnancev in beguncev gre sedanji

predsednici, nekdanji izgnanki, rojeni na Bučki, Ivici Žnidaršič. Iz severne Dolenjske, Zasavja, Obsotelja in Kozjanskega je bilo izgnanih največ, kar 45 tisoč ljudi. Tudi ona je prišla na občni zbor. Z grenkobo je govorila o odnosu do ljudi, ki so doživljali te vojne strahote. Govorila je o neobčutljivosti, ravnodušnosti in ignoranci ljudi, ki sedijo v parlamentu, o političnih strankah ne glede na njihovo barvo, nazive in nazore, vseh, brez izjeme, ki nam krojijo sedanjo usodo in prihodnost. In povedala je, kako trdoživ mora biti DIS, da preživi z 10 evri letne društvene članarine in s 5 evri letnega prispevka za časopis Vestnik.

KO DIS Murska Sobota šteje danes 48 članov in živi vsa leta izključno od članarine, torej letno s 384 evri, brez donacij in brez pomoči tudi lokalne skupnosti. Vodi jo 7-članski odbor z dolgoletno predsednico Jožico Maršik. Med letom poskrbijo za kakšno prijetno srečanje, kakšen krajši izlet, obiskujejo kraje izgnanstva, se udeležujejo spominskih proslav, posamezniki zapisujejo spomine za svoje potomce, obveščajo člane o novostih in za občni zbor pripravijo krajši kulturni – spominski program, na katerem složno zapojejo tudi svojo pesem, pesem izgnancev Oh kako je dolga, dolga pot... In ko članom ob njihovem vsakokratnem rojstnem dnevu prinese poštar lično, z roko napisano čestitko društva, kupljeno iz borih lastnih sredstev, je vsem toplo pri srcu.

Je danes še kje kaj podobnega?!

Jožef Bratuš

Obiskali so razstavo o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi

Skupina izgnancev iz Zagorja ob Savi na ogledu razstave o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi 4. junija 2011. (Foto: A. Hančič)

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor KO DIS Šentjanž

Bila je lepa, sončna nedelja, 3. aprila 2011, ko so se zbrali v dvorani člani KO DIS Šentjanž in gostje.

Prišli so predsedniki KO iz Boštanj, Radeč, Krmelja - Tržišča. Župana je opravičila predsednica KO DIS Šentjanž Rezka Repovž, ki je izrekla lepe pozdrave odsotne Ivice Žnidaršič, ki je bila takrat na občnem zboru v Čatežu ob Savi.

Po kulturnem programu, ki so ga lepo izvedli učenci OŠ Milana Majcna pod mentorstvom prof. Helene Hribar Jerovšek, se je pričel občni zbor.

»Leta hitro bežijo, spomini nam bledijo, a naša srečanja jih zopet oživijo,« je pričela uradni del predsednica KO DIS Šentjanž. Iz analize dela za preteklo leto smo vsem prikazali naše delo. Sledilo je poročilo tajnice. Res se število naših članov zmanjšuje, zato se bomo trudili, da pridobimo pridružene člane. Kako so gospodarili z denarjem, je povedala v svojem poročilu blagajničarka. Seznanjenji so bili z delom za tekoče leto. To leto je zares delovno zastavljeno. Priprave na 9. pohod od Murne do Telč že potekajo.

Organizirali bomo prevoz na srečanje izgnancev v Brestanico. Letos, ko bo 70. obletnica junaške smrti Milana Majcna in Jančija Mevžlja, urejamo ograjo ob spominskem obeležju v Murncah.

Med letom obiskujemo naše jubilate, ki praznujejo 80, 85 in 90 let. Imamo tudi 6 jubilentov, ki so že dopolnili 90 let, obiščemo jih vsako leto.

V decembru obiščemo člane, ki so dopolnili 80 let. Več kot darilo in novoletna vizitka jim pomeni pogovor. Obdarili smo 42 članov na domu in v dveh domovih za starejše.

Član IO DIS Lojze Rupar nas je seznanil s prizadevanji DIS-a, predsednice Ivice Žnidaršič in poslanca DZ mag. Franca Žnidaršiča, da bi poslanci končno sprejeli sklep za sprejetje zakona o poplačilu gmo-tne odškodnine. Poslanci in vlada se na to zelo slabo odzivajo, vprašanje je, ali bomo sprejetje tega zakona sploh dočakali.

Nadaljevali smo naše druženje s pogostitvijo, malo smo pokramljali in bili dobre volje.

Rezka Repovž

Odkritje spomenika umrlim v izgnanstvu

Predsednik KO DIS Lenart govori ob odkritju plošče umrlim v izgnanstvu (18. 6. 2011)

Krajevena organizacija DIS Lenart je 18. junija 2011 odkrila spominsko obeležje z imeni v izgnanstvu umrlih krajanov.

Ob odkritju spominske plošče so bili prisotni tudi župana Občine Lenart mag. Janez Kramberger in Občine Cerkevjak Marjan Žmavc, predsednik ZB Darko Rebernik in predsednica DIS Ivice Žnidaršič. Prireditelj je povezovala Darinka Čobec.

Ob veliki udeležbi in kulturnem programu, ki so ga izvajali Jurovski oktet in Darinka Čobec, je govoril predsednik KO DIS Lenart, Ivan Godec, ki je med drugim dejal: »Letos mineva 70 let od izгона Slovencev iz naših domov. Hitler je prišel aprila 1941 v Maribor in ukazal svojim pribočnikom: Napravite mi to deželo nemško! Pričela se je izvajati genocidna, raznarodovalna politika nad slovensko govorečim prebivalstvom.

Tudi občanom takratne občine Lenart kot tudi širšemu območju Slovenskih goric fašizem in nacizem nista prizanesla. Okupator pri izgonu ni delal razlik med spoloma, otroki in starci, kot tudi ne med delavstvom, kmečkim prebivalstvom in inteligenco.

V želji, da bi čimprej izkoreninili slovensko besedo, so okupatorji najprej

pričeli izgon učiteljev, ravnateljev osnovnih šol, direktorjev, odvetnikov, pa tudi kaplana in župnika iz Lenarta, ker nista takoj opustila maševanja v slovenskem jeziku.

Po podatkih Muzeja narodne osvoboditve v Mariboru je bilo samo od junija do septembra 1941 izgnanih 334 občanov takratne občine in sedanje Upravne enote Lenart. Krivda za izgon iz domovine je bila edino ta, da so bili zavedni Slovenci.

Mnogi izgnanci se niso vrnili na svoje domove, saj so v mukah in trpljenju umrli v izgnanstvu. Tem danes odkrivamo spominsko obeležje.

Ko bomo mi, še živeče priče te tragedije umrli, bo to spominsko obeležje opozarjalo zanamce na dejstva, ki so se dogajala med 2. svetovno vojno.

Svojcem umrlih, še posebej županom, za veliko razumevanje pri zbiranju finančnih sredstev, se iskreno zahvajujemo. Pa vendar moram povedati, kako smo si različni. Eden izmed županov je odklonil doniranje za ta projekt, saj je gotovo prepričan, da občani, umrli v izgnanstvu, ne bodo njegovi potencialni volilci in da je vlaganje v ta namen mrtev kapital.

I. G.

Za pravice izgnancev se je treba boriti

Udeležba na občnem zboru KO DIS Polje ob Sotli je bila zelo velika. (Foto: Oko)

V Polju ob Sotli so se v soboto 9. aprila 2011 zbrali izgnanci KO DIS Polje-Buče. Na njihovem občnem zboru je bila prisotna tudi predsednica Društva izgnancev Slovenije, Ivice Žnidaršič.

KO DIS Polje-Buče združuje izgnance iz občin Podčetrtek in Kozje, ki so se v dvorani doma gasilcev in krajanov zbrali na rednem občnem zboru. Za zelo prijeten uvod v njihovo delo so poskrbele pevke domačega dekleškega zborčka, ki ga vodi Anja Kliček. Predsednik krajevene organizacije DIS Ivan Babič pa je v nadaljevanju udeležencem predstavil delo, ki so ga opravili v minulem letu. Poudaril je, da je zaradi bolezni leto bilo nekoliko okrnjeno, vseeno pa jim je uspelo izpeljati vse osnovne naloge, ki so jih imeli. Udeležili so se prireditve na Bučki, se svojih članov izgnancev ob obletnicah spomnili z voščilom, ob prvem novembru poskrbeli za venec k spominskemu obeležju žrtev, umrlih v tujini, ter ob novem letu obiskali bolne in onemogle na njihovih domovih ter tudi tiste, ki prebivajo v domovih upokojencev. Zbrane v Polju ob Sotli je pozdravil tudi predstavnik Krajevene skupnosti Polje ob Sotli Franci Vrenko, ki jim je zaželel, da bi tudi v prihodnje delali dobro in se dobro počutili v njihovih krajih. Izgnance je pozdravil tudi župan Občine Podčetrtek Peter Misja, ki je poudaril, da je že skrajni čas, da država poskrbi za poplačilo krivic, ki so jih doživeli izgnanci, kajti če tega ne bodo storili kmalu, se lahko zgodi, da jim odškodnine nikomur več ne bo treba plačati, saj so izgnanci že v letih in jih vsako leto veliko tudi umre.

Zbrane je nagovoril tudi župan Občine Kozje Dušan Andrej Kocman. Izrazil je veselje, da ima društvo člane iz dveh občin, kar dokazuje, da med ljudmi tukaj ni meja. Dejal je še, da se krivic, ki so se zgodile izgnancem, ne sme nikoli pozabiti, in da se kot občina trudijo, da prisluhnejo njihovim potrebam ter da jih podpirajo pri njihovem delu.

Spregovorila je tudi predsednica DIS Ivice Žnidaršič. Povedala je, da je v Sloveniji 85 krajevnih organizacij, ki dobro delajo, in da je povprečna starost članov, ki so žive priče o tem, kaj se je dogajalo v tistih vojnih časih, kar 77 let. Povedala je še, da se v društvu vseskozi borijo za pravice izgnancev in da so nekaj pomembnih aktivnosti že uspeli udejanjiti. Zelo so razočarani, ker so poslanci DZ 21. septembra 2010 zavrnil predlog, da bi obravnavali zahtevek, da bi Nemčija plačala vojno škodo in naložili vladi naloge v zvezi s tem. Omenila je še, da letos praznujejo 70-letnico izgnanstva v Sloveniji in 20-letnico delovanja društva. Ob 70-letnici v letošnjem letu so na osnovnih šolah objavili nagradni natečaj za prispevke o izgnanstvu. Na ta način želijo spodbuditi namen, da bi tudi mlajši rodovi vedeli, kaj se je dogajalo v vojnih časih.

Predsednik Ivan Babič je ob koncu podal še načrt dela za letošnje leto in med drugim omenil udeležbo na osrednji prireditvi ob 70-letnici izgnanstva, udeležbo na pohodu od Murne do Telč in udeležbo na pohodu ob nemški-italijanski meji od Telč do Bučke 9. julija 2011 ter udeležbo na srečanju koroških izgnancev, ki bo 24. 9. 2011 v Radljah ob Dravi. (Oko)

Med gosti na občnem zboru KO DIS Polje ob Sotli sta bila tudi župan Občine Kozje Dušan Andrej Kocman in župan Občine Podčetrtek Peter Misja. (Foto: Oko)

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Z Arcontom na nepozaben izlet

Člani Območne organizacije DIS Gornja Radgona pred spomenikom Karla Destovnika Kajuha v Šoštanju (Foto: Danica Puntar)

Člani Območne organizacije DIS Gornja Radgona vsako leto ob dnevu zmage na poseben način proslavimo ta dan. Dan zmage je v naših srcih še posebej zapisan, saj se je z njim uresničila želja tudi tistim Slovincem, ki so hrepeneli po vrnitvi na svoja ognjišča, s katerih so bili pregnani in odpeljani na tuje.

Letos smo si ga zapomnili nekoliko drugače. S pomočjo kolektiva ARCONT smo se podali na daljši izlet, ki smo ga posvetili Karlu Destovniku-Kajuhu. Napovedali smo ga z odlomkom iz njegove pesmi Materi padlega partizana: »Lepo je, veš, mama, lepo je živeti, toda, za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti!«

Bil je lep, sončen in toplejši majski dan in krenili smo, najprej po vseh štirih občinah: Apače, Gornja Radgona, Radenci in Sv. Jurij ob Ščavnici, in ko smo krenili po avtocesti proti Velenju, nam je Filipičeva Zdenka prebrala Kajuhove najlepše ljubezenske, domoljubne in borbene pesmi. Pot do Velenja nam je hitro minila.

V Velenju se nam je pridružila naša gostiteljica Renata Hudarin, doma iz Šoštanja. Kot zanimivost naj omenim, da so bili tudi njeni starši izgnani v Srbijo. Kot dobra poznavalka krajev in dogodkov iz

polpretekle zgodovine nas je najprej popeljala po Velenju, nam pokazala njegove znamenitosti, zapeljali smo se tudi ob največji tovarni v Sloveniji, ob Gorenju, videli smo tudi tovarno, kjer izdelujejo patrie, zatem pa smo nadaljevali pot v Šoštanj. Ob termoelektrarni smo si ogledali kraj, kjer se bo gradil VI. blok. Ustavili smo se ob Kajuhovi rojstni hiši, ob spomeniku pa smo napravili tudi nekaj posnetkov.

Nadaljevali smo pot v Topolšico in si ogledali kraj, kjer je vrhovni poveljnik nemške vojske za jugovzhodno Evropo, general Aleksander Loehr, 9. maja 1945 podpisal brezpogojno kapitulacijo vseh enot, tudi kvizlinških, in se predal slovenskim partizanom, ki so jih tudi razorožili. Ob poslušanju posnetka sem se spomnil, da bi nekateri domače izdajalce radi prelevili v pravoverne borce. Prepričan pa sem, da naši ljudje tega nikoli ne bodo dopustili.

Končno smo nadaljevali pot v Zavodnje, kjer je padel v cvetu mladosti največji partizanski pesnik Karel Destovnik-Kajuh. Poklonili smo se njegovemu spominu. Tudi ob vrnitvi smo poslušali njegove pesmi, ki so nam obogatile nepozabni dan.

O. B.

Zborevali so tudi v Lendavi

Občni zbor KO DIS Petišovci-Benica-Pince Marof je bil 22. 6. 2011

Predsednik KO DIS Petišovci-Benica-Pince Marof Alojz Voščun je na redni občni zbor povabil člane DIS 22. 6. 2011. Zbor je bil v Lendavi. V svojem poročilu je posebej izpostavil skrb za pomoči potrebne člane DIS in podporo prizadevanjem, da bi se izterjala vojna škoda od Nemčije in da bi vlada RS čimprej sprejela predlog za poravnavo

gmotne škode, nastale med drugo svetovno vojno. Na zboru so podrobno opisali izgon Slovincem z ozemlja, ki so ga okupirali Madžari. Ta zgodovinski opis je podala Marica Antolin.

Zbora sta se udeležila tudi predsednica Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 in poslanec Državnega zbora izgnanec mag. Franc Žnidaršič.

KO DIS Šentjur pod Kumom

Del udeležencev na občnem zboru KO DIS Šentjur pod Kumom (Foto: Danica Brinjevec)

Ismeli so občni zbor 15. 5. 2011. S polnoštevilno udeležbo in v zelo prijetnem vzdušju so opravili poročila o delu, financah, načrtovali in sprejeli so načrt za delo naprej.

Predsednica Ana Brinjevec je poročala še o skrbi za jubileje najstarejših članov, o izletih in udeležbah na prireditvah DIS.

S skromnimi sredstvi je bilo opravljeno veliko dela in njej gre vsa pohvala za opravljeno delo.

Ana Brinjevec je dolgoletna predsednica uspešne Krajevne organizacije Šentjur pod Kumom, zato je danes dobila najvišje priznanje Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 in priznanje za Vestnik.

Po kosilu je bilo ob zvokih harmonike še veselo druženje.

Zaradi odsotnosti njihovega predstavnika sem bila na zboru Zdenka Kaplan.

Zdenka Kaplan

Letni zbor KO DIS Bohinj

Občnega zbora se je udeležil tudi župan Občine Bohinj Franc Kramar (desni), poleg njega je predsednik KO DIS Jakob Medja. (Foto: I. Žn.)

Člani KO Bohinj smo se zbrali na letnem zboru 13. maja. Gostje so bili: župan Občine Bohinj Franc Kramar, predsednica DIS Ivica Žnidaršič, predsednik KO DIS Radovljica Tone Prištev ter Lojze Krajnc.

Ob sedemdeseti obletnici okupacije in izgnanstva smo obudili spomine na tedanje dogodke v Bohinju. Govorili smo o ukrepih nove oblasti, ob čemer so želeli Nemci najprej opraviti z intelektualci, da bi lažje izpeljali osvajalske načrte in vodili ljudi po svojih željah.

Pomudili smo se tudi ob 20. obletnici ustanovitve DIS, njenem pomenu za izgnance in uspehih, ki smo jih dosegli. Prav vsi cilji niso bili doseženi. Kot zelo pomembna naloga je ostalo nerešeno vprašanje odškodnine za materialno škodo. Ob tem nismo mogli mimo predloga poslanca Državnega zbora mag. Franca Žnidaršiča, da bi prišla ta problematika na dnevni red Državnega zbora. Poslanci se za predlog namreč niso

odločili. Proti so bili celo poslanci Desusa, ki smo jih pri volitvah vedno podpirali.

Obravnavali smo kadrovske probleme, saj imamo zaradi staranja vse več težav z organizacijo naše dejavnosti. Število članstva hitro upada.

Ivica Žnidaršič je za podporo našemu KO podelila zahvalno listino županu Francu Kramarju; za dolgoletno delo v organizaciji pa sta prejela priznanje Franciška Perše in Jakob Medja. Župan Kramar nas je v pozdravnem nagovoru pozival k nadaljevanju zastavljenega dela. Zaželel nam je zdravlja in zagotovil tudi pomoč.

Ivica Žnidaršič je podrobno opisala delo DIS. Predstavila je bodoče načrte in se precej časa zadržala tudi pri obeleževanju pomembnih obletnic v Brestanici 4. junija. Tam naj bi se nas zbralo kar največ, s čimer bi ustrezno podprli delo in prihodnje načrte DIS.

Jakob Medja

. Jubileji . Jubileji . Jubileji . Jubileji .

102 leti Marije Tršar

Mariji Tršar je čestital ob jubileju predsednik KO DIS Muta Marijan Špegelj. (Foto: Anica Špegelj)

Člani KO DIS Krško so ponosni na svojo najstarejšo članico Marijo Zirer, rojeno Uršič, ki je 1. decembra dopolnila častitljivih 100 let. Pričakala jih je razpoložena in dobre volje. Svojo visoko starost

priznava trdemu delu in skromnosti, ki jo je spremljala vse življenje.

Oživiljenju Marije Tršar, ki se je rodila 29. marca 1909. leta, lahko znova napišemo, da ob visokem jubileju izžareva bogate izkušnje sicer trpkega življenja. Poročila se je leta 1931 z Antonom in rodila sedem otrok, od katerih sta bila dva rojena v izgnanstvu. Dne 14. julija 1941 je bila celotna družina prisilno izgnana v Ždralovo – Bjelovar na Hrvaško. Tistega dne sta ob 2. uri ponoči prišla dva Nemca in tolmač. S tovornjakom so jih odpeljali v Maribor in nato čez nekaj dni z vlakom naprej na Hrvaško. Življenje in bivanje v izgnanstvu je bilo težko. Domov so se vrnili v juliju 1945, na žalost brez moža oziroma očeta, ki je 23. aprila 1945 padel kot partizan na Hrvaškem. O njegovi smrti je prejela obvestilo, vendar, kje je pokopan, ni zvedela nikoli. Njegovo ime padlega partizana je napisano na skupnem spomeniku v Ždra-

Visok jubilej Barbare Črpič

Barbara Črpič je praznovala 96 let

Barbara Črpič iz Nove vasi pri Mokričah je bila rojena leta 1915. Z vstopom v 96. leto starosti pomeni, da je naša

najstarejša članica društva. Ob tej priložnosti smo se spomnili nanjo in jo z veseljem obiskali na njenem domu, tako člani Društva izgnancev in člani Rdečega križa iz Velike Doline.

Bilo je lepo ob klepetu, kjer je naša Barica pokazala, da ima še vedno izjemen spomin, se rada nasmeje in je vesela vsakega obiska. Ima pet otrok, sedaj pa živi pri sinu Marjanu, ki zanjo s svojo ženo lepo skrbi. Ko smo odhajali, smo si rekli: živeti in doživeti toliko, se tako razdajati – to je fenomen. Barbara, še več takih srečanj!

Predsednik KO DIS Velika Dolina
Marijan Žibert

Boža Bogataj

Boža Bogataj praznovala 100. rojstni dan

Obiskali smo članico KO DIS Leskovec Božo Bogataj, ki je 18. aprila 2011

praznovala 100-letnico življenja. Še vedno je topla, nežna in dobrovoljna. Svoja pozna leta preživlja pri hčerki Janji in njeni družini v Leskovcu.

V imenu KO DIS Leskovec so jo obiskali: poverjenik Franci Vakselj, podpredsednica Anica Baznik in predsednik Franci Žičkar. Na obisku so bili tudi predstavniki Občine Krško, KS Leskovec, KORK Leskovec, Zdravstvenega doma Krško in upokojenih zdravstvenih delavcev.

Gospa Boža, iskrene čestitke za častitljivi jubilej!

Zdenka Žičkar

Devetdeset let Marije Kavšek

Obiskali smo članico Marijo Kavšek iz Šentjurja pod Kumom. 30. 5. 2011 je dopolnila spoštljivih 90 let. Bila je izgnana v nemško taborišče Bruchsaal. V izgnanstvu je veliko pretrpela, posebej se spominja bombnih napadov in noči, preživetih v zakloniščih. Po vojni se je poročila na kmetijo, sedaj je že vdova, edina hčerka ji je že davno umrla. Sedaj živi na svojem domu pri vnuku in je srečna, ker tako lepo skrbi zanjo.

Ob jubileju smo jo obiskali predsednica KO DIS Šentjurij pod Kumom Ana Brinjevec, predsednica Rdečega križa Rajka Bajda in predstavnica sveta krajevne skupnosti Barbara Guzej.

Marija, vse najlepše in najboljše za tvoj jubilej!

Ana Brinjevec

Alojz Eršte se rad spominja kovaštva

Na sliki Alojz Eršte z ženo (Foto: Marijan Špegelj)

Rodil se je 7. maja 1920 na Dolenjskem. Ko je bil star dve leti, mu je umrla mama. Z očetom se je preselil v Velenje in kmalu nato na Muto, kjer je nadaljeval vajenski uk za kovača.

Napočila je druga svetovna vojna in usodna je bila noč 21. julija 1941. Podobno kot številni drugi prebivalci Dravske doline je bil tudi Alojz izgnan. Preko Maribora na Hrvaško, od tam v Bosno in Hercegovino. Kar tri leta je preživel v Sarajevu in bil nato še mobiliziran v nemško vojsko ter nasilno odpeljan v Nemčijo. Ker je bil izučen kovač, so mu ponudili delo v konjušnici. A ker ni bil podkovni kovač, ga je nemška soldateska poslala na priučevanje temu delu. Tudi to je minilo in preko Jesenic se je več dni po končani moriji druge svetovne vojne vrnil v Velenje, kmalu nato pa nazaj na Muto. Tam ga je čakalo delo v kovačiji in postal je kovaški mojster, obratovodja...

Hinko Jerčič

Visok jubilej Vjekoslava Bokorja

Najstarejši član KO DIS Dobova je begunec Vjekoslav Bokor, ki je pred kratkim slavil svoj 97. rojstni dan.

Kot po navadi je med nas izgnance prišel v kavarno ob 9. uri in popil svojo vsakodnevno kavico.

Fotografija in tekst: predsednik KO DIS Dobova Branko Bogovič

Praznovanje Martina Pavloviča ob njegovi 90-letnici

Martin Pavlič je praznoval 90 let

Na Kališnikovem trgu 4 v Ljubljani je praznoval častitljivih 90 let naš izganec Martin Pavlovič. S pridnostjo, delom in odrekanjem sta si z ženo zgradila lep topel dom. Razveselil se je našega obiska in čestitk. Z njim se je bilo prijetno pogovarjati, saj mu spomini segajo daleč nazaj na njegova mlada leta, ki pa niso bila lepa.

Želeli smo mu še veliko let zdravja in sreče v krogu domačih.

Maksimilijan Ferek

100. rojstni dan Angelce Eržek

Od leve proti desni: Cilka Zupančič, Ivan Gole, Zvone Duh, Angelca Eržek, hčerka Mihelca Peskar in zadaj Milka Zajc

Članica naše KO DIS Trebnje Angelca Eržek je 20. marca 2011 praznovala 100. rojstni dan. Za častitljivi praznik smo ji prišli voščiti tudi člani KO DIS.

Rodila se je na Račjem selu in se kasneje izučila za pletiljo. Po poroki z Mihom Eržkom sta se leta 1940 naselila v Sevnici in že julija 1941 so mladi zakonski par Nemci izgnali – odpeljali s kamionom v gozd pri Šmarjeti. Tisto noč so iz Sevnice izgnali 37 družin. Poleg vsega premoženja je izgubila še nerojenega otroka. Mož se je kasneje pridružil partizanom in bil junija 1944 ubit, tako da takrat dvomesečna hčerka Mihelca nikoli ni poznala očeta.

Po vojni si je s pomočjo sorodnikov in prijateljev zgradila hišo in tu preživela vsa leta skupaj s hčerkino družino. Z dobro voljo je znala pomagati mladim skozi življenje.

Zvone Duh

Jubilanta v KO DIS Slovenske Konjice

Veronika Rejc – 95 let (v sredini) z Ano Vrbnjak in Marjanom Košakom

Vilko Premru na obisku v domu za starejše občane s Faniko Fijavž

IZVRŠNI
ODBOR
DRUŠTVA
IZGNANCEV
SLOVENIJE
1941–1945

Predsednica:
Ivica Žnidaršič, Ljubljana

Podpredsednika:
Janez Komljanec, Slovenj Gradec
Albin Pražnikar, Izlake

Člani:
Ivan Babič, Buče
Stanislava Biček, Jesenice
Emilija Držanič, Brežice
Maksimilijan Ferek, Ljubljana
Vinko Gabršek, Litija
Sabina Godnič, Komen
Tomaž Hočevar, Koper
dr. Milan Jazbec, Ljubljana
Zdenka Kaplan, Novo mesto
Marjan Košak, Slovenske Konjice
Ana Pirc, Leskovec pri Krškem
Alojz Rupar, Boštanj
Jožica Stezinar, Čatež ob Savi
Marijan Špegelj, Muta
Anka Tominšek, Ljubljana
Franc Vidmar, Žalec
Davorin Zdovc, Maribor
Marija Žnidar, Kamnik

NADZORNI ODBOR

Mira Zalar, Maribor - predsednica
Veronika Kljun, Stara Cerkev
Karel Levak, Artiče

ČASTNO RAZSODIŠČE

Jože Križančič, Ptuj - predsednik
Janez Blas, Sevnica
Olga Kamenov, Ljubljana
Jožef Pograjec, Polšnik
Štefanija Žalec, Ljubljana

VESTNIK

interno glasilo DIS

Za društvo:

Ivica Žnidaršič

Odgovorni urednik:

Jože Križančič

Lektorica:

Alenka Lokar Blatnik

Tisk:

Tiskarna Skušek

Naslov:

Društvo izgnancev Slovenije
1000 Ljubljana, Linhartova c. 13
telefon: 01 - 434 48 80
telefaks: 01 - 434 48 80
email: drustvoizgnancev@siol.net
http://www.drustvo-izgnancev.si

Poslovni račun DIS:

02222-0010570920
Nova Ljubljanska banka

Umrlí člani Društva izgnancev Slovenije

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti	KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Bizeljsko			KO DIS Ljubljana Center		
Ivan GREGL	14.10.1937	09.05.2011	Jožefa LUNDER	15.01.1923	24.03.2011
Jožef ILJAŠ	23.09.1923	23.03.2011			
Anton IVANUŠ	28.01.1936	24.04.2011	KO DIS Ljubljana Šiška		
Mihael JELTER	25.11.1933	10.02.2011	Marija DREMOTA	05.07.1933	09.2010
Alojz KOCJAN	22.02.1944	02.02.2011	Zdenka GLEŠČIČ	07.08.1929	06.11.2010
Marta MIHELIN	21.11.1933	21.04.2011	Anton RAJTERIČ	11.01.1934	01.2011
Cvetka NAJGER	05.10.1937	25.05.2011	Aleksander SFILIGOJ	25.02.1924	10.02.2011
Jožefa STAROVEŠKI	08.01.1930	19.05.2011	Stanislava VIDERGAR	18.09.1928	09.05.2010
Ana STERMECKI	21.04.1932	03.06.2011	Justina ŽUČKO	1936	20.01.2011
Franc ZUPAN	14.09.1942	25.04.2011			
KO DIS Bled			KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik		
Jerca ŽVEGLJ	25.03.1930	08.04.2011	Jožefa FLORJANČIČ	1924	2011
			Andreja MLAKAR	18.03.1937	02.2011
KO DIS Bohinj			Roža PUŠ	21.04.1922	04.2011
Ana ARH	17.07.1920	28.05.2011	Ana ŠINKO	01.09.1917	01.05.2011
Franciška KOŽAR	03.05.1928	22.02.2011			
Terezija PEKOVEC	10.10.1927	27.03.2011	KO DIS Ljutomer		
			Ivan JUG	07.02.1927	13.06.2011
KO DIS Branik					
Otilija ČEBRON	15.05.1914	21.05.2011	KO DIS Maribor Pobrežje-Tezno		
Anamarija SEVER	27.11.1932	23.03.2011	Franc HORVAT	03.08.1931	06.2010
			Karel KLAKUČER	12.05.1922	02.2011
KO DIS Brestanica			Marija MIKOLIČ	16.03.1920	04.2011
Albina BAŠKOVČ	19.07.1929	11.02.2011	Francka RISA	28.01.1935	11.2010
Marija KLADOŠEK	29.11.1928	09.04.2011	Antonija ŠMID	28.06.1943	07.2010
Jožefa SAJOVEC	02.03.1924	20.02.2011			
KO DIS Celje			KO DIS Maribor Tabor		
Majda AUBREHT	13.02.1924	16.12.2010	Jušt BREZIGAR	10.02.1915	02.11.2010
Jože REBERNIK	13.04.1926	2011	Dušan GUŠTIN	10.05.1927	04.10.2010
			Milena KNAFELC	06.04.1911	07.12.2010
KO DIS Gornja Radgona			Leon SCHAUBACH	05.03.1942	04.12.2010
Terezija ERBERT	04.10.1925	2010			
Marjan FLANDIJA	21.09.1921	13.04.2011	KO DIS Murska Sobota		
Franc GERIČ	10.03.1930	30.03.2011	Stane ALAUF	07.08.1922	29.11.2010
Pavla LJUBEC	01.09.1930	30.03.2011			
Franc VERZEL	16.10.1931	26.03.2011	KO DIS Novo mesto		
			Ivanka VAVTAR	31.07.1940	31.05.2011
KO DIS Grosuplje					
Matilda KOBAL	14.03.1936	16.05.2011	KO DIS Pince Marof - Benica - Petišovci		
			Rafael GULIN	26.12.1934	15.05.2011
KO DIS Hrastnik					
Vili POVŠE	28.01.1936	15.05.2011	KO DIS Ptuj		
Mirko ŠTUKLAJ	02.05.1936	01.06.2011	Vlasta PRAPOTNIK	1924	03.04.2011
Jože ZORKO	31.01.1930	26.05.2011			
			KO DIS Radeče		
KO DIS Kamnik			Ana DEŽELAK	14.04.1924	24.05.2011
Milan BERLEC	1931	05.2011	Pavla KREŽE	22.01.1919	13.06.2011
Antonija KLEMENČIČ	1927	03.2011			
KO DIS Kočevje			KO DIS Radovljica		
Ivan KOTNIK	21.02.1931	16.06.2011	Vinko PAČNIK	17.11.1921	19.02.2011
			Ljudmila PINTARIČ	09.03.1921	14.06.2011
KO DIS Komen			Franc ŠUŠTARŠIČ	30.01.1927	28.03.2011
Boris BANDELJ	19.10.1933	09.05.2011			
Branka JAZBEC	16.10.1924	07.05.2011	KO DIS Ravne na Koroškem		
Milena KOBAL	15.08.1938	09.03.2011	Cvetko PROSEN	24.03.1929	01.05.2011
Lidija POŽRU	12.08.1936	09.01.2011			
Ivan SLAMIČ	17.07.1937	20.04.2011	KO DIS Sevnica		
			Regina BOŽIČ	23.05.1928	19.06.2011
KO DIS Koper			Ana PROSENIK	23.06.1927	14.05.2011
Jože FLAJS	27.03.1933	18.04.2011	Anton ROBEK	1931	05.04.2009
Jože HOČEVAR	31.03.1931	28.03.2011			
Štefanija KLAČ	25.12.1928	01.11.2010	KO DIS Slovenj Gradec		
Jože LEŠNIK		11.2010	Antonija REBERNIK	1926	2011
Justina MARŠIČ	31.03.1931	21.04.2011			
Marija PEČAR	-	2010	KO DIS Studenec		
Marija PICEK	-	08.05.2010	Alojz AVSEC	19.03.1923	19.04.2011
Miljutin ROŠ	-	14.03.2010	Justina BLATNIK	02.12.1919	03.03.2011
KO DIS Kranj					
Anton UREKAR	20.09.1932	18.05.2011	KO DIS Šentjanž		
			Erika KRAMŽAR	14.12.1942	06.01.2011
KO DIS Krška vas					
Ivan DORNIK	17.12.1936	12.2010	KO DIS Šentjurij pod Kumom		
Štefka HABE	25.12.1930	03.2011	Janez VODENIK	10.06.1932	11.06.2011
Ivan LUBŠINA	23.01.1928	02.2011			
Justina PLEVANIČ	22.08.1937	12.2010	KO DIS Trbovlje		
			Ludvik PERKO	22.06.1936	31.05.2011
KO DIS Krško					
Stanislava LIPAR	09.04.1936	22.12.2009	KO DIS Trebnje		
			Angelca ERŽEK	20.03.1911	15.04.2011
KO DIS Laško					
Franc ULAGA	09.07.1923	31.05.2011	KO DIS Velika Dolina		
			Mihael BAJŠ	12.07.1923	11.12.2010
KO DIS Lenart			Marija CIRNSKI	14.12.1931	2010
Ana ŽIŽEK	27.07.1928	16.03.2011	Marija CIRNSKI	23.11.1924	2010
			Marija ČRPIČ	11.08.1924	2010
KO DIS Leskovec			Emil HOSTNIK	03.02.1920	16.11.2010
Jože BOŽIČ	02.09.1932	01.02.2011	Ivanka HOSTNIK	13.05.1929	2010
Elza HRUŠEVAR	30.09.1914	25.03.2011	Andrej POŽGAJ	24.02.1935	21.09.2010
Marija JENŽUR	05.12.1912	22.02.2011	Mirko ŠINKO	09.05.1942	2010
Anton MUSTAR	14.02.1909	24.01.2011			
Karolina URBANČ	08.10.1921	31.01.2011	KO DIS Zagorje		
Olga ŽARN	26.09.1917	21.01.2011	Viktorija DERNOVŠEK	0.04.1924	16.04.2011
			Jožefa DOLINAR	14.02.1911	26.04.2011
KO DIS Ljubljana Bežigrad			Franc DOLŠAK	25.01.1930	20.04.2011
Avgust ARH	-	11.05.2011	Ana KELLNER	28.12.1921	02.06.2011
Marija DOMITROVIČ	29.01.1930	28.02.2011	Angela KURENT	30.08.1924	09.04.2011
Pavel KOSEC	02.07.1936	18.01.2011	Franciška MEDVEŠEK	13.03.1932	19.04.2011
Ivanka OMAHEN	28.10.1934	30.07.2010	Alojz OČEPEK	16.06.1926	20.03.2011
Marija ZORČIČ	03.04.1925	08.01.2011	Marija SKOK	30.11.1938	20.05.2011